

IHANNELIITTO-TYÖN OPAS

TOIMITTANUT
ANTON HUOTARI

Amerikan suomalaisten oloihin soveltuvia
korjauksia tehnyt

X

KUSTANTAJAT:
AMERIKAN SUOM. SOS. KUSTANNUSYHTIÖT

IHANNELIITTO-TYÖN OPAS

TOIMITTANUT
ANTON HUOTARI

IHANNELIITTO-TYÖN OPAS

TOIMITTANUT
ANTON HUOTARI

Amerikan suomalaisten oloihin soveltuvia
korjauksia tehnyt
X

Fitchburgissa, Mass., 1915
Suomalaisen Sos. Kustannusyhtiön kustannuksella

SIIRT
MIGR
Turku
20504

IHANNELLIITTO-TYÖN OPAZ

ENSIMÄINEN OSA
OHJEITA IHANNELIITTO-TYÖLLE

SIIRTOLAISUUSINSTITUUTTI
MIGRATIONSIINSTITUTET

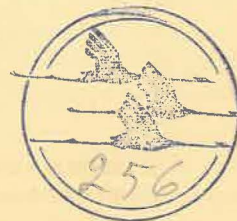
20500 TURKU 50

SUOMALAINEN SOS. KUSTANNUSYHTIÖ
KIRJAPAINO KUSTANTAJA
48 WALLACE AVE., FITCHBURG, MASS

ENSIMÄINEN OSA
OHJEITA IHANNELIITTO-TYÖLLE

SIIRTOLAISUUSINSTITUUTTI
MIGRATIONSIINSTITUTET
Turun Yliopisto
20500 Turku 50 ☎ 17536

IHANNELIITTO-OPETUKSEN TARKOITUS.

Nuorisossa on kansan tulevaisuus. Vartuttuaan tulee se kerran ottamaan yhteiskunnan johtopyörän omiin käsiinsä ja astumaan yhteiskunnassa siihen asemaan, jossa heidän vanhempansa ja kasvattajansa ovat heitä ennen olleet. Sentähden on kasvatuksen tehtävänä valmistaa nuorisoa tulevaan kutsumukseensa, että se voi kunniakkaasti täyttää sille lankeavat tehtävät. Nuorison kasvatusta on näinollen vastuunalaista, arvokasta ja arkaluontoista työtä. Se tähtää tulevaisuuteen ja senvuoksi on tärkeitä punnita, mikä on nousevalle polvelle hyödyllistä, mistä on se saava tarpeellisia aineksia tulevaisen elämäntaistelunsa varalle, voidakseen mahdollisimman hyvin suoriutua hänen osakseen lankeavien velvollisuuksien täyttämässä ja oikeuksien käytössä. Nuorison saamista kasvatuksesta suurimmaksi osaksi riippuu, kuinka hyvin hän voi tässä elämän ristiaallokossa tehtävänsä suorittaa. Siksi onkin tähän seikkaan kiinnitettävä huomiota, kasvatukseen uhrattava huolta niin paljon kuin suinkin.

Enemmän kuin varsinainen kasvatusjärjestelmä, painaa meidän virallista koulukasvatustam-

SIIRTOLAISUUSINSTITUUTTI
MIGRATIONSinSTITUTET
Turun Yliopisto
20500 Turku 50 ☎ 17536

me nykyisen yhteiskuntajärjestelmämme painos-
tus. Kouluissamme painetaan lasten mieliin jo
alusta alkaen varma kunnioitus nykyisen yhteis-
kuntajärjestyksemme perusaatteita kohtaan, ope-
tetaan pitämään niitä pyhinä ja koskemattomina.
Lasten herkkiin ja vaikutuksille alttiisiin mieliin
kylvetään silloin yhteiskuntaamme ja nykyistä ta-
loudellista valtajärjestelmää jumaloivat käsityk-
set, joita ei ole myöhemmin niinkään helppo ku-
kistaa. Vallassa olevat luokat ovat siten saaneet
oivan tilaisuuden jo kasvatuksellista tietä juurrut-
taa nousevaan nuorisoon edulleen soveltuvan elä-
mänsä katsomuksen

Sosialidemokratinen liike on noussut kukista-
maan nykyistä taloudellista ja yhteiskunnallista
valtiojärjestelmää. Se on vakuutettu nykyisen
järjestelmän kehnoudesta ja senvuoksi tahtoo sen
uudistaa perinpohjin. Muutamien harvojen valta
enemmistön yli, toisten hyötyminen toisten työn
tuloksista, ylellisyys toisaalla ja pohjaton kurjuus
toisaalla ja yhteiskunnallisen vallan epätasainen
jako, kaikki ovat asioita, jotka vaativat täydellistä
uudistusta. Sen tahtoo sosialidemokratia teh-
dä ja työskentelee kaikin käytettävissä olevin re-
hellisin keinoin sen hyväksi. Siinä on sen laaja
työala kansan laajojen kerrosten vapauttamiseksi
nykyisten olojen luomasta kurjasta taloudellisesta
ja yhteiskunnallisesta asemasta.

Samoin kuin nykyinen yhteiskunta käyttää kaik-
kia sen vallassa olevia keinoja auktoriteettinsa tu-
kemiseksi, samoin täytyy sosialidemokratian tur-

vautua kaikkiin tarkoituksenmukaisiin välineisiin
nykyisen järjestelmän kaatamiseksi. Näemme nyt
kaikkiin kansalaisiin lapsesta alkaen istutettavan
nykyisille valtuokille edullisen käsityksen yh-
teiskunnallisista oloistamme ja taloudellisesta jär-
jestelmästä. Kasvatus on siten viisaasti otettu ka-
pitalistisen järjestelmän palvelukseen. Samalla
tavalla on meidän, tämän järjestelmän vastusta-
jain, käytettävä juuri samoja keinoja taistelussam-
me nykyistä järjestelmää vastaan. Ja onnistuak-
semme on meidän ennen kaikkea pyrittävä valloit-
tamaan nouseva nuoriso puolellemme. Sitä tietä
on kaikkina aikoina kansoihin kylvetty uusia aat-
teita. Nuorison mieli on kuin vastakynnetty pel-
to: ensiksi kylvetty siemen juurtuu siihen varmim-
min ja pitää puolensa myöhempien tulokkaiden
rinnalla. Sentähden on meidän aikanaan pyrittä-
vä siihen kylvämään aattemme siemeniä, ennen-
kuin toiset ehtivät sirottaa sinne itselleen edullisia
rikkaruohoja. Silloin on työmme jo vaikeampaa.
Vanha mieli ei käänny uuteen niin helposti kuin
nuori. Meidänkin aattemme, sosialidemokra-
tian, toteuttaminen riippuu nuorisosta ja se keho-
taa meitä työskentelemään aattemme levittämi-
seksi siihen piiriin, jolla on tulevaisuus hallussaan.

Paras tapa sosialidemokratisten aatteiden levit-
tämiseksi kehityksessä jo kyllin pitkällä olevien
lasten keskuuteen, on lasten "Ihanneliittojen" pe-
rustaminen. Niiden avulla voidaan näille nouse-
van polven edustajille jakaa aattemme alkeis-
muruja lasten kehityskannan mukaisessa muodos-

sa. Sitä tietä voidaan heille vähin erin selvittää ainakin tärkeimpien sosialidemokratian perusoppien pääpiirteet. Alun saatuaan voivat he kyllä sitten itse pitää huolen lisän saamisesta ja perusteellisempien tietojen hankkimisesta. On näet varmaa, ettei sytytetty tiedonhalu niinkään heville sammu, vaan päinvastoin vaatii lisää.

Seuraavalla esityksellä on tarkoituksena olla edes vähäisenä opastuksena Ihanneliitto-toiminnan järjestämiseksi. Mikään täydellinen ohjaaja tämä ei pyri olemaan, mutta kun tällaisten ohjeiden puutetta on valitettu, niin on tällä kirjasella koetettu jossain määrin tätä puutetta poistaa. Tietysti työ aina itse parhaiten tekijänsä neuvoo, kunnan siihen on käsiksi käynyt. Pääasia on, että kaikkialla ryhdyttäisiin innolla "Ihanneliittojen" perustamiseen ja siten pitämään huolta nousevan nuorisomme sosialidemokratiasesta kasvatuksesta, sillä se työ on meille tärkeämpää kuin ehkä moni luuleekaan.

IHANNELIITON PERUSTAMINEN.

Ihanneliiton perustaminen käy päinsä missä kylässä, tai kaupungissa, jossa löytyy riittävästi lapsia ja asiaan innostuneita vanhempia ihmisiä, joilla on halua Ihanneliitto-työskentelyyn. Siellä, missä sosialistiosastomme ovat huomattavamman ajan vaikuttaneet, ei liene vaikeata löytää henkilöitä,

jotka kykenevät, itsensä kutakin tilaisuutta varten valmistettuaan, antamaan helposti sulavassa muodossa tietoja sosialidemokratian opeista, niin että lapsetkin sen käsittävät. Ja asiaan innostuneista henkilöistäkään tällaisilla paikkakunnilla ei puutetta liene, joten tämän ei ainakaan pitäisi esteenä olla.

Asian alkuunpanemiseksi ryhtyy asianomainen osasto toimiin kutsumalla lapsia ja lasten vanhempia jonakin sunnuntaina tahi muuna joutilaana päivänä yhteiseen kokoukseen, jossa Ihanneliitto-asiaa molemmille selitetään. Kun kokoukseen tulee myös lapsia, täytyy puheen olla lyhyen, korkeintaan neljännestunnin kestävä. Mitään väsyttävää esitystä ei saa pitää, sillä muuten lapset jo alussa kyllästyvät koko puuhaan. Päinvastoin on esitys koetettava ennakoita valmistuen saada niin hauska kuin mahdollista, että lapset ensihetkestä alkaen tuntevat siellä viihtyvänsä. On hyvä jo tässä ensimmäisessä kokouksessa virkistää mielialaa laululla.

Kokouksesta tietoa levittäessä on jo selitettävän tarkoitus, että saapuvat vanhemmat sekä lapset jo suunnilleen tietävät mistä on kysymys ja tulevat siltä varalta. Kun pidetystä puheesta on saatu lisävalaistusta asiaan, ryhdytään varsinaiseen liiton muodostamispuuhaan. Kysytään läsnäolevilta, kenellä on halua ruveta jäseneksi Ihanneliittoon, jossa heille opetetaan hyödyllisiä asioita ja selitetään, kuinka siellä saatavat tiedot ovat heille tulevan elämän varrella suuren tarpeeseen. Sit-

ten kirjoitetaan halukkaiden lasten nimet jäsenkirjaan. Jäseniksi otettakoon 10—16 vuoden ikäiset lapset. Ellei vanhempia ole mukana eikä muutenkaan tietoa heidän suostumuksestaan lapsen käymiseen Ihanneliitossa, pidettäköön huolta luvan saamisesta seuraavaksi kerraksi. Sen voivat vanhemmat lähettää joko kirjallisesti lapsen mukana tai ilmoittaa jollakin muulla tavalla. Kun kaikki halukkaat ovat merkityt luetteloon, ilmoitetaan milloin ja missä ensimmäinen Ihanneliiton opetuskokous on. Sitä ei pidä määrätä pitkän ajan päähän, ettei alkuinnostus ehdi haihtua. Kaikki tarpeelliset ilmoitukset tehtyä lopetetaan lasten kokous laululla ja muistutettua vielä seuraavan kokouksen ajasta ja paikasta lasketaan lapset kotiinsa.

Jos liiton puuhaajana on sosialistiosasto, niin ei liiton käytännöllisessä perustamisessa ole lasten vanhemmilla mitään huolta, vaan jää kaikki puuha luonnollisesti sille. Osasto valitsee liiton asioita huolehtimaan erikoisen Ihanneliitto-toimikunnan, jossa voi olla esim. 5—7 jäsentä. Jäseniä valitessa on pidettävä huolta, että he mahdollisuuden mukaan voisivat itse antaa opetusta liitossa. Tämä toimikunta luonnollisesti valitsee virkailijansa, hankkii tarpeelliset opetusvoimat liitolle ja pitää huolta liiton taloudesta.

Toimikunta ei kuitenkaan yksin ajan mittaan kykene tehtäväänsä täyttämään, jos ei myös ulkopuolelta saa riittävää avustusta. Senvuoksi on koetettava saada avustajia niin runsaasti kuin

mahdollista. Avustajia voi käyttää myös opettajina liitossa siten, että eri henkilöt jakavat opetusaineet keskenään ja kun yhden aineen kurssi on läpikäyty, muuttuu toinen henkilö jatkamaan toista ainetta. Esittäjiä vaihtamalla voidaan saada lasten mieli paremmin kiinnitetyksi opetukseen, kun yksitoikkoisuus ei pääse kyllästyttämään heitä. Opettajien vaihtaminen voi tietenkin tulla kysymykseen ainoastaan siellä, missä on kylliksi sopivia henkilöitä saatavana. Missä sellaisia ei ole voi yksikin henkilö hoitaa opetuksen. Taitava opettaja voi kyllä järjestää työnsä sellaiseksi, ettei se muodostu kyllästyttäväksi. Mutta parempihan se on, jos työssä on useampia mukana, ettei rasitus yhtä kohden tule liian suureksi ja että opetukseen saadaan mahdollisimman paljon vaihtelua. Ja kyllä liitossa ajan pitkään löytyy työtä useammallekin.

Kun lasten kirjoittaminen liittoon on toimitettu ja toimikunta valittu, ellei sitä osasto ole jo aikaisemmin valinnut, silloin onkin tämän ensimmäisen kokouksen tehtävät suoritettut. Valittu toimikunta pitää sitten kyllä huolen liiton toiminnasta.

IHANNELIITON TOIMIKUNTA.

Ihanneliiton toimikunta ottaa valitsemisensa jälkeen johtaa liiton toiminnan. Se pitää huolen huoneuston hankkimisesta liiton toimintaa

varten, kokousten järjestämisestä, opettajain hankkimisesta, liiton taloudellisesta tilasta ja koko sen sisäisestä elämästä. Missä on olemassa paikkakunnan osastolla oma huoneusto, siellä ei ole vaikeata saada sitä myöskin liiton käytettäväksi edes kerran viikossa. On luonnollista, että osasto mielihyvällä luovuttaa huoneuston tähän tarkoitukseen, varsinkin kun se ei tule niin varsin usein riistämään huoneustoa mahdollisilta muilta tarkoituksilta.

Toimikunta paikallisia oloja ja opettajavoimia silmällä pitäen päättää, kuinka usein opetuskokouksia pidetään. Sopivin määrä lienee kerta viikossa. Silloin eivät oppilaat liiaksi väsy ja tule haluttomiksi kokouksissa käymään eikä liitto tule lasten koulutyötä häiritsemään. Toimikunta huolehtii, että kuhunkin kokoukseen tulee hyvä ohjelma. Opettajien on oltava aineeseensa hyvin perehtyneitä, ettei mitään kompastuksia satu, sillä lapset, varsinkin koulussa käyvät — ja sellaisiahan Ihanneliitoissa kävijät tulevat olemaan — ovat hyviä tekemään huomioita opettajistaan.

Varmuuden puute esityksessä on pahimpia puutteita tällaisessa opetuksessa. Toimikunnan sihteerin niskoille on ensisijassa sälytettävä velvollisuus kokousten ohjelmoin järjestämisestä ja hänelle luonnollisesti täytyy katsoa kuuluvaksi myös opettajain hankkiminen. Sihteerin on oltava tarkimmin selvillä koko koneistosta; avustajista ja liiton toimintajärjestelmästä, joten on parasta jättää kokousten ylin johtovalta hänelle, jos nimittäin

useampia opettajia on käytettävissä. Hänen pitää myös esteiden sattuessa opettajille olla valmiina käymään heidän sijalleen. Siihen työhön katsoen, joka hänellä tulee olemaan, on kohtuullista korvata hänen vaivansa rahallisestikin, missä se on mahdollista. Muut toimet sensijaan täytyy pitää asanharrastuksesta tehtävinä.

Lasten Ihanneliitossa käymisen valvomiseksi on järjestettävä, jos suinkin mahdollista, perheissä käyminen asian tärkeyden selittämiseksi. Ihanneliiton toimialan laajuudesta riippukoon, kuinka monta toimikunnan jäsentä valitaan tuollaista tehtävää suorittamaan. Näitä valitessa on koetettava katsoa, että he tuntevat paikkakunnan olot hyvin, tuntevat mahdollisimman tarkasti perheoloja ja ovat sopivia seurusteluun erilaisimpienkin ihmisten kanssa. Niille vanhemmille ja lapsille, jotka ovat pysyneet välinpitämättöminä Ihanneliiton työlle, on kuvattava tämän työn tärkeys tulevaisuuden kannalta ja koetettava saada heidät innostumaan asiaan. Niissä taas, jotka ovat olleet liitossa, mutta ovat kesken väsyneet, on jälleen herätettävä intoa ja koetettava siten saada takaisin liiton yhteyteen.

Rahallista puolta ei tällaisissa yrityksissä voida myöskään unohtaa, sillä kaikki maksaa. On selvää, ettei Ihanneliitoissa voida käyttää korkeita jäsenmaksuja. On kuitenkin hyvä, että pieni jäsenmaksu järjestetään, esimerkiksi sentti kuukaudessa, sillä se opettaa huolehtimaan järjestöjäsenyydestä. Jossakin erikoistapauksessa, kun on

valmistettava joku yhteinen perhejuhla tai muu sellainen, on vedottava myös kotien apuun. Mutta silloinkin on se tehtävä niin kevyessä muodossa kuin suinkin, ettei ilmankin rasiitettuja koteja liiaksi kiusattaisi. Pääasiallisin avustus on koetettava saada paikkakunnan osastolta. Liiton rahavaroja hoitaa siihen toimeen valittu toimikunnan jäsen, joka pitää varoista tilit ja on tilivelvollinen sille osastolle, jonka alaisena toimikunta toimii.

IHANNELIITON JA SEN TOIMIKUNNAN OHJESÄÄNNÖT.

Ihanneliittoa ja sen toimikuntaa varten laatii ohjesäännöt, jos niitä katsotaan tarvittavan, se osasto, jonka yhteydessä Ihanneliitto toimii. Ihanneliiton ohjesäännöissä sanotaan liiton tarkoituksiperä, määrätään, millä tavalla ja millä ehdoilla lapsia otetaan Ihanneliittoon, määrätään liittoon otettavien lasten ikä, 10—16 vuoteen, säädetään miten ja kuinka usein opetusta annetaan, kuinka lasten tulee käyttäytyä liitossa ollessaan ja milloin eroaminen liitosta katsotaan tapahtuneen sekä määrätään liiton toimikunnasta ja sen kokoonpanosta. Säännöt ovat tarpeelliset koska ihanneliittolaiset siten tottuvat sääntöperäiseen asioitten hoitamiseen. Säännöt voivat olla esim. tällaiset:

— — — —n Ihanneliiton Ohjesäännöt.

1 §.

— — — —n Ihanneliiton tarkoituksena on sopivan opetuksen kautta antaa lapsille tietoja sosialidemokratisista aatevirtauksista ja kehittää heissä senmukaista elämänkatsomusta.

2 §.

Tarkoituksensa toteuttamiseksi pitää liitto vähintään kerran viikossa opetuskokouksia, joissa annetaan lapsille soveltuvassa muodossa opetusta sosialidemokratiassa sekä ohjelman suorituksen, laulun, leikkien y. m. sopivien keinojen avulla tehdään selväksi tämän aatteen pääpiirteet. Samaa tarkoitusta varten toimeenpannaan myös perheiltä, lastenjuhla ja muita sentapaisia huveja, joista saat-
taa olla hyötyä Liiton tarkoitukselle.

3 §.

Liiton jäseneksi pääsee jokainen 10 vuotta täyttänyt eikä yli 16 vuotias lapsi, joka vanhempiensa suostumuksen saatuaan ilmoittautuu jollekin Liiton virkailijalle sisäänkirjoitettavaksi Liittoon. Liiton jäseneksi kirjoitettu lapsi saa jäsenkortin, joka oikeuttaa hänet käymään kaikissa Liiton opetuskokouksissa ja niissä huveissa, joihin ei ole pääsymaksua määrätty. Liittoon yhtynyt lapsi on velvollinen käymään Liiton kokouksissa eikä ole oikeutettu jäämään niistä pois estettä ilmoittamatta.

Jäsenmaksu on 1 sentti kuukaudelta.

4 §.

Liiton opetuskokouksissa on jokaisen Liittoon kirjoitetun jäsenen säännöllisesti käytävä. Lapset ovat velvolliset kokouksaikana käyttäytymään säännöllisesti ja siivosti, totelemaan opettajaa ja seuraamaan tarkkaavasti opetusta. Ellei jäsen tottele opettajan määräyksiä on opettajalla oikeus sulkea jäsen pois Liitosta.

Opetuksen järjestämiseksi lasten käsityskannan mukaan on Liitto tarpeen mukaan jaettava eri osastoihin, joille kullekin annetaan opetusta erikseen. Kokouksen alussa pidetään nimihuuto, jolloin merkitään läsnäolevat jäsenkirjaan sekä poissaolevien syistä hankitaan myöhemmin selko.

5 §.

Liitosta eronneeksi merkitään jäsen, joka on täyttänyt 16 vuotta kuin myöskin se, joka kolme kertaa peräkkäin on ollut Liiton kokouksista poissa. Alle 16 vuotias eronnut jäsen voidaan kuitenkin takaisin ottaa Liittoon, milloin hän sitä haluaa ja lupaa täyttää velvollisuutensa Liitossa.

6 §.

Liitto toimii — — —n sosialistiosaston ylimmän valvonnan alaisena. Sen asioita hoitaa toimikunta, johon kuuluu puheenjohtaja, sihteeri, rahastonhoitaja ja kaksi muuta jäsentä sekä kaksi varajäsentä. Toimikunta johtaa Liiton toimintaa ja on tilivelvollinen — — —n sosialistiosastolle.

Sääntöjä voi vapaasti muodostella kunkin paikkakunnan olojen mukaan.

Toimikunnan tehtävistä on jo edellä puhuttu. Koska sen toiminnan järjestämiselle yhtenäiset ohjesäännöt ovat epäilemättä hyödyksi, olkoon tässä esitetty sitä varten ehdotus.

Ohjesäännöt — — —n Ihanneliiton toimikunnalle.

1 §.

— — —n Ihanneliiton toimikunnan tehtävänä on valvoa ja johtaa mainitun Liiton toimintaa sekä pitää huolta sen taloudellisesta asemasta.

2 §.

Toimikuntaan kuuluu puheenjohtaja, varapuheenjohtaja, sihteeri, rahastonhoitaja ja kaksi (tahi joku muu määrää) muuta jäsentä sekä kaksi varajäsentä. Nämä valitaan vuosittain tammikuun kuluessa. Valitsemisen toimittaa — — —n osasto.

Toimikunta valitsee itse keskuudestaan virkailijansa.

3 §.

Toimikunta kokoontuu vähintään kerran kuussa. Kokouskutsumuksen antaa puheenjohtaja tai hänen estettynä

ollessaan varapuheenjohtaja. Toimikunta keskuudessaan järjestää Ihanneliiton asiain hoidon ja vastaa niistä yhteisesti.

4 §.

Toimikunnan virkailijoiden tehtävänä on:

Puheenjohtaja kutsuu tarvittaessa toimikunnan kokoon ja johtaa puhetta kokouksissa sekä pitää silmällä toimikunnan ja Liiton toimintaa yleensä.

Varapuheenjohtaja toimittaa puheenjohtajan poissa ollessa hänen tehtäviään.

Sihteeri pitää pöytäkirjaa toimikunnan kokouksissa, tekee työ-suunnitelmat Liiton opettajille, hankkii opettajat, tekee lasten kokousten ohjelmat, hankkii laulut, runot, kertomukset, leikit ja mitä kulloinkin näissä tarvitaan, johtaa juhlien järjestämistä, harjoittaa opettajia tehtäviinsä, pitää Liiton jäsenkirjan sekä laatii kalenterivuositain Liiton vuosikertomuksen.

Rahastonhoitaja hoitaa Liiton rahavarat, suorittaa maksut ja pitää tilikirjat kunnossa, että ne ovat valmiit milloin tahansa tarkastettavaksi. Vuoden lopussa on tehtävä lopullinen tili ja esitettävä se — — —n osaston kokouksen hyväksyttäväksi.

Jos muita virkailijoita on asetettu, on näiden tehtävä toimensa toimikunnan määräysten mukaan.

5 §.

Toimikunta määrää toimihenkilöille ja Liiton toimissa oleville avustajille mahdollisesti maksettavat palkkiot, pitää vointinsa mukaan huolta varojen kartuttamisesta ja on tilivelvollinen sillä tavoin kuin edellisessä pykälässä sanotaan. Jos toiminta lopetetaan, jäävät jälellä olevat varat — — —n osastolle.

Lähemmän toimintaohjelman on tietysti kukin toimikunta sopivin itse laatimaan, sillä sehän riippuu etupäässä sitä ympäröivistä oloista. Ja työhön käytyä kyllä ohjelma muodostuu ikäänkuin itsestään. Kun toimikuntaan saadaan sopivat henkilöt, niin he kyllä osaavat järjestää asiat niin, että ne lähtevät varmasti sujumaan. Sihteerin vaalis-

sa on syytä olla erikoisen tarkkaavaisia, sillä hänestä riippuu yrityksen onnistuminen enemmän kuin kestäjän muusta. Hänellä täytyy olla järjestämistäittoa, keksimiskykyä ja opettajataipumusta, että hän voi järjestää kokousten ohjelmat sekä ei ainoastaan tarpeentullen kyetä esiintymään opettajana, vaan tulee hänen myöskin voida antaa ohjeita toisille opettajille näiden opetustyössä.

Paitsi ylempänä olevassa sääntöehdotuksessa mainittuja toimihenkilöitä, voi toimikunta valita omasta keskuudestaan vielä muitakin niitä erikoisia toimia varten, jotka ovat tarpeen. Niinpä on edellä jo puhuttu lasten Ihanneliitossa käynnin valvojista, joiden tehtävänä on kotiagitatsioni. Samoin voidaan tarvita kirjastonhoitajia, kalustonhoitajia ja muita sellaisia. Mitä vanhemmiksi lii-
tot tulevat ja niiden toiminta tulee monipuolisemmaksi, sitä enemmän tarvitaan myös toimitsijoita. Sama henkilö voi luonnollisesti hoitaa useampia-kin tuollaisia toimia, ellei paikkakunnalla ole laajempia voimia käytettävänä.

Ihanneliittotyön menestys riippuu siitä, miten innokkaita työskentelijöitä sen palveluksessa on. Koska tällä työllä nousevan nuorisomme herättäjänä on erittäin tärkeä merkitys, on pidettävä mahdollisimman hyvin huolta, että kuhunkin toimeen tulee siihen todella innostunut henkilö.

IHANNELIITON OPETTAJAT.

Opettajaksi ja nuorison kasvatustyöntekijäksi ei suorastaan kykene kuka tahansa. Mutta *kehittyä* siksi voi, kun vaan on tilaisuutta ja halua siihen. Nuorisolle ja varsinkaan lapsille puhuminen ei ole samaa kuin aikuisille puhuminen. Henkilö voi olla hyvä agitaattori aikuisten keskuudessa, mutta silti ei kelpaa ollenkaan lastenpuhujaksi. Siinä onnistuakseen täytyy oppia tuntemaan lasten sieluelämää, syventyä siihen ja sillä tavoin saada käsiinsä oikeat langat. Jokainen on kerran ollut lapsi ja voi sen perusteella muistojensa avulla saada lähtökohdan. Mutta samalla on muistettava, että lapsimaailmassa löytyy erilaisia luonteita, niin kuin aikuistenkin kesken. Näitä eri luonteita varten täytyy löytää omat keinonsa miellyttääkseen näitä kaikkia. Opettajalla on siten vaikea valmistus tehtävänsä. Mutta kun löytyy kylliksi asianharrastusta ja rakkautta tähän työalaaan, niin vaikeudet voi kyllä voittaa. Valmistus on pääasia. Hyvin aineensa kullakin kerralla valmistettuaan voi kyllä tehtävässään onnistua. Sattuman varaan ei saa mitään jättää, sillä pieninkin hairahdus voi tehdä esitykseen pahan aukon.

Esityksessä on pyrittävä yksinkertaisuuteen. On tehtävä selitykset ja kysymykset niin selviksi, ettei niitä ymmärtäessä tarvita suurta ajatusponnistusta.

Raskaaseen esitykseen oppilaat pian väsyvät ja

heidän tarkkaavaisuutensa herpoutuu. Älä koskaan käytä pitkiä ja monimutkaisia lauseita enemmän selityksissäsi kuin kysymyksissäkään. Selitä ja kysy lyhyesti, asiallisesti ja mahdollisimman vilkkaasti. Lapset eivät tietysti jaksaa sulattaa vaikeita taloustieteellisiä oppilauseita. Sen vuoksi on kaikki opetus lapsille annettava yksinkertaisessa ja helposti käsitettävässä muodossa, mieluummin jonkun lapsille hyvin tunnetun seikan avulla. Esitykseen on valettava vaihtelua ja hauskuutta kiinnittämällä lasten huomiota johonkin heitä ympäröivään asiaan, jos nimittäin heissä alkaa ilmetä väsymyksen oireita. Liian tiukalle koetukselle ei saa lasten kärsivällisyyttä panna, joskaan ei myös vallattomuudelle ja haluttomuudelle ole sallittava tilaisuutta.

Eri osastoilla, jotka ovat erilaisella kehityskannalla on käytettävä oppilaiden mukaan sovitettua erilaista opetustapaa. Nuoremmille ja alemmalla kehitystasolla oleville on selitettävä yksinkertaisempia asioita ja varttuneemmille taas sen mukaan aina vaikeampia. Opettaja tiedustelujensa kautta ottakoon selvän, jaksavatko oppilaat kulloinkin aineen johtavaa ajatusta seurata. Mitään epäselvää ei ole väliin jätettävä, vaan ennemmin mentävä hiljempaa eteenpäin kuin jätettävä jokin seikka oppilaille käsittämättömäksi. Aineensa järjestäköön opettaja niin, ettei sen esitys kestä enempää kuin 25—30 minuutin ajan, sillä pitempiä ei opetustuntien pitäisi olla muulloin kuin poikkeustapauksissa.

Opettajan valmistuminen aineensa esitykseen käy parhaiten siten, että hän edeltäpäin tarkasti harkitsee ainettaan, suunnittelee valmiiksi selitykset ja kysymykset, joten hänellä tunnille mennessään on kaikki valmista. Jos ken on epävarma, niin varustautukoon suoraan opettelemalla ulkoa selityksensä ja kysymyksensä. Opetustoimen menestymiselle on hyvä, jos useammat opettajat yhtenä pitävät harjoituksia ja siten koettavat valmistua tehtävänsä. Ihanneliiton toimikunnan sihteerin asiana on olla näissä harjoituksissa mukana ja antaa ohjausta harjoittelijoille. Hyvä olisi puuhata myös varsinaisia opetuskursseja, missä se opetusvoimien vuoksi käy päinsä.

Ihanneliiton opettajan työ on kyllä vaivaloista, mutta samalla innostavaa ja toivorikasta työtä, joten kenenkään toimeen antautuneen ei pidä pelästyä mahdollisia vaikeuksia, vaan väsymättä astuttava alkamaansa rataa aatteemme murujen nuorisolle kylvämisessä. Sillä se työ kantaa varmasti hyvän hedelmän.

IHANNELIITTOKOKOUS.

Opetuksen antamista varten jaettakoon lapset ijän ja kehityskannan mukaan eri osastoihin, joille kullekin annetaan opetusta erikseen. Jos opetta-

jia on kylliksi, että kullekin osastolle riittää oma opettajansa sekä huoneita on saatavissa jokaiselle yhtäaikaan, on paras antaa opetus kaikille samaan aikaan. Siitä on se etu, että opetustunnit voi aloittaa ja lopettaa yhteislaululla. Ja muutenkin on hauskaa, jos kaikki ihanneliittolaiset pääsevät koontumaan yhteen. Kun opettajia on riittävästi, voivat nämä vuorotella keskenään eri osastoilla. Jos taas on huoneista tai opettajista puute, niin täytyy tyytyä opettamaan kutakin osastoa eri aikoina.

Liiton jako on ehkä paras toimittaa kolmeen osastoon. Silloin voi saada jaetuksi samaan osastoon jotenkin samalla kehitystasolla olevat oppilaat. Niinpä sopivat 10 ja 11 vuotiaat ensimmäiseen, 12 ja 13 vuotiaat toiseen ja 14 ja 15 vuotiaat kolmanteen osastoon. Ikäjako ei tietysti ole yksin pätevä, vaan sopii siinä ottaa lukuun oppilaan kehityskantakin. Missä voimia on vähemmän tai liiton jäsenluku pieni, siellä voi jakaa oppilaat ainoastaan kahteen osastoon. Toisaalla taas saatava olla tarpeellista jakaa liitto useampaankin osastoon. Suurilukuisissa liitoissa, joita voi syntyä kaupungeissa ja suurissa tehdaskylissä, on se suorastaan välttämätöntäkin. Vallan suurta määrää on näet mahdoton yhdellä kertaa opettaa, jos mieli saada kaikki seuraamaan opetusta. Keskimääräinen luku oppilaita yhdellä osastolla voi olla 30. Enempää kuin 40 oppilasta ei pitäisi missään tapauksessa ottaa yhteen osastoon.

Opetuskurssi on käytävä läpi siten, että ensimmäi-

sellä osastolla aletaan kurssi alusta ja mennään siten eteenpäin niin pitkälle kuin ehditään. Toiselle osastolle siirtyneinä saavat oppilaat jatkaa siitä, mihin edellisellä on lopetettu ja samoin taas kolmannella osastolla siitä, mihin toisella on lopetettu.

Ryhtykäämme sitten varsinaisen opetuskokouksen toimiin. Kokoonnuttua lauletaan aluksi joku laulu, esim. "Työväen marssi". Sen jälkeen toimittaa sihteeri, jos hän on saapuvilla, tai opettaja oppilaiden nimihuudon. Läsnäolevat merkitään luetteloon jollakin sopivalla merkillä; poissaolevien suhteen ryhdytään myöhemmin asian aiheuttamiin toimiin.

Opetustunti alkaa. Opettaja ryhtyy selittämään ainettaan, tehden siihen aluksi lyhyen johdannon. Esityksen tulee olla puolittain selittävää ja puoliksi kyselevää. Kysymyksillä on tarkoituksena pitää lapset tarkkaavina ja ottaa selvää, josko lapset täysin tajuavat opetuksen. Edelläkäyneen valmistuksen kautta on opettaja täysin tutustunut aineeseensa, jotta hän voi kompastelematta esittää kuulihoilleen. Liian pitkiä yhtämittaisia selityksiä on vältettävä, sillä sitä eivät lapset jaksa kovin pitkälti seurata. Kyseleminen antaa vaihtelua ja samalla johtaa lapset ajattelemaan asiaa. Tärkeimpiä jatuksia on, niiden paremmin mieleen painumista varten, annettava oppilaiden toistaa yhtäaikaan. Niinkään on koetettava lapset johtaa omien havaintojensa ja kokemustensa pohjalla toivottuun tulokseen.

Kertomusten ja vertausten muodossa voi myös selvittää monta asiaa, jotka muuten voisivat jäädä hämäräksi. Sattuvalla vertauksella johonkin lapsille tunnettuun seikkaan saa lapset asian käsittämään paljon paremmin kuin suoranaishella selityksellä. Sentähden onkin tärkeätä opettajan jo edeltäpäin miettiä valmiiksi kaikki ne apukeinot, joista ainetta käsitellessä voi olla hyötyä. Oppilaiden vastausten kautta voi kyllä asia useinkin mennä toiselle suunnalle kuin on odottanut, mutta siinäkin tapauksessa on esivalmistus hyvä. Aina löytyy välitysteitä, joita myöten voi päästä takaisin entiselle uralle. — Kaiken varalta on hyvä, että opettajalla on erityinen vihko aineiden jäsenyksiä varten, johon hän edeltäpäin tehköön jäsenyyksien. Opetusvälineitä on käytettävä myös apuna, jos niitä on sopivia saatavissa. Ainakin voi hankkia kuvia, joita on työväen julkaisuissa, ja niitä käyttämällä saattaa tehdä opetuksen jossain määrin havainnolliseksi.

Opetusajan pituudesta voi olla hieman erimielisyyttä, mutta kun ottaa lukuun, että Ihanneliiton oppilaat ovat kouluijässä ja siis heillä on siellä työtä kylliksi, niin ei opetusaikaa voi asettaa pitkäksi.

Riittää kun asettaa yhdessäololle aikaa noin 1½ tuntia. Sen ajan voi jakaa kolmeen oppituntiin siten, että kukin tulee kestämään noin 25—30 minuuttia. Pieni välitunti on hyvä lasten liikkajännitystä vastaan. Opetusajan ja työn voi jakaa esim. näin:

Ensimmäisenä tuntina suoritetaan alustavat toimet sekä toimitetaan edellisen opetustunnin aiheen kertaus ja kuulustelu.

Toisena tuntina pidetään uudesta aineesta luento- ja opetustunti.

Kolmas tunti käytetään yhteislaulun harjoitteluun, leikkiin ja muuhun sellaiseen. Jos on tapana antaa lasten harjotella runonlausumista ja kaunolukua, niin suoritetaan se tällä tunnilla. Lauluja opettaessa on lapsille myös selitettävä laulun sanain sisällys.

Vuoropuhelu- ym. sellaisia harjotuksia ei ole pyrittävä erikoisesti toimeenpanemaan muuta kuin poikkeustapauksissa, silloinkin ainoastaan yhteistä juhlaa varten.

Kun opetuskokouksen tehtävät ovat suoritettut, muistutetaan seuraavan kokouksen ajasta sekä sen jälkeen lauletaan lopettajaisiksi pari värsyä. Erotessa on opettajan hyvä muistuttaa, että oppilaat viivyttelämättä menevät kotiinsa, eivätkä jää pitkin teitä aikaansa kuluttamaan ja siten tuota vanhemmilleen huolta.

Opetuskokoukset ovat tehtävät mahdollisimman rattaiksi ja miellyttäväksi, silloin niissä lapset viihtyvät. Taloudellisten asiain selitys on kylä kuivaa työtä, mutta opettajan on koetettava syrjäseikoilla tehdä se hauskaksi. Lisäksi vaaditaan, että niissä säilyy hyvä järjestys ja että oppilaat ovat tarkkaavaisia esityksien aikana. Järjestyksestä voi opettaja pitää huolta esiintymällä varmasti, mutta samalla sävyisästi. Kun oppilaat nä-

kevät opettajansa esiintyvän päättäväisesti, niin vallattomimmatkin oppilaat kunnioituksesta rauhattuvat. Ankara ja jokaisesta pikkuasiastakin melua pitävä ei opettajan silti tarvitse olla. Kun opettaja puhuttelee oppilaitaan niinkuin pikku ystäviään, niin on se omansa synnyttämään luottamuksellisen suhteen oppilaiden ja opettajan välillä. Ja sellaista suhdetta menestyksellinen opetus työ vaatii.

JUHLAT JA HUVIT.

Toiminta Ihanneliitoissa ei voi rajottua yksinomaan opetuskokouksiin. Lasten vilkas luonne vaatii väliin myös kevyempää. Sellaisiksi kosteikoiksi liittojen toiminnassa muodostetaan yhteiset juhlat ja hovit. Tällaisia toimeenpannaan kerran tai korkeintaan kahdesti lukukaudessa. Niitä varten valmistetaan eri ohjelmat. Ohjelman suoritukseen käytetään etupäässä liiton omia jäseniä. Ohjelmat tällaisiin tilaisuuksiin koetetaan saada mahdollisimman hauskoiksi ja samalla opettavaisiksi, että niistä on jäsenille sekä hyötyä että huvia. Ensimmäiseksi sijoitetaan ohjelmaan lyhyt puhe. Sen jälkeen kertomuksia, runoja, laulua, vuorokeskusteluja ja kuvaelmia. Leikkejä ei myöskään saa unohtaa. Sitä voi sirotella sinne tänne muun ohjelman väliin vähemmässä määrässä sekä loppupuolella juhlaa enemmän. Hauskuutta siellä

olla pitää, silloin lapset sinne kotiutuvat ja uutta samanlaista tilaisuutta odotellen käyvät mielellään opetuskokouksissakin.

Juhlien valmistuksissa on tilaisuuden mukaan käytettävä lasten apua. Ohjelman suoritukseen valitut lapset harjotetaan hyvin tehtävänsä täyttämään. Epäselväksi ei saa jättää mitään, sillä hyväkin ohjelmanumero voi mennä pilalle, jos esittäjä ei muista tehtävänsä ja siten tuottaa hämminkiä muuhunkin. Ei ole annettava lapsen alussa ominpäin harjotella, ettei hän ehkä saisi väärää suuntaa, jota sittemmin on vaikeampi oikaista. Alussa on ohjaus annettava ja myöhemmin vasta sallittava hänen yksin harjotella. Ei ole myöskään kohtuullista antaa samalle lapselle useampia ohjelmaosia juhlassa, ettei lapsi liiaksi väsy ja että niin moni oppilas kuin suinkin voi ottaa osaa juhlan ohjelman suoritukseen. Opettajat pitäkoot velvollisuutenaan katsoa, että kaikki ovat aikanaan "reilassa". Mitään sellaista ohjelmanumeroa elköön sallittako minkä sisällöstä ei opettajalla ole ennakolta tietoa.

Juhliin kutsutaan vieriksi lasten vanhempia, joille oppilaat tietysti mielellään näyttävät, mitä kaikkea he ovat liitossa oppineet.

Nämä yhteisten juhlien ohjelman suoritukset ovat omansa antamaan alkuohjausta suurempien juhlien ohjelmatehtäviin heidän astuessaan tulevaisuudessa julkiseen yhdistyselämään. Yhteisiä lastenjuhlia järjestäessä on kuitenkin opettajien katsottava, ettei ohjelma tule liian pitkä ja ettei-

vät lapset joudu siellä olemaan ainakaan klo 8 jälkeen illalla.

Paitsi tuollaisia juhlia, voidaan jäsenille toimeenpanna muitakin huvitilaisuuksia, kuten urheiluleikkejä, mäenlaskuretkiä, venematkoja keväin ja syksyin, huviretkelyjä ja muita sellaisia. Erittäinkin tahdotaan kiinnittää huomiota urheiluleikkeihin ja huvimatkoihin, jotka ovat sekä terveellisiä että hauskoja ajanvietteitä. Johtajat aina voivat lisäksi keksiä uutta, joka saa oppilaat yhä enemmän kiintymään liittoon ja sen työhön. Myöskin voi liiton jäsenten kesken järjestää kaikenmoisia pikku kisoja ja kilpailuja, joissa jäsenet voivat kehittää itseään niin hyvin ruumiillisesti kuin sielullisestikin. Palkintoina näissä on sopiva jakaa lastenkirjallisuutta, lasten lehtiä yms. Kilpailuja voi järjestää lausumisessa, kertomuksen luvussa, sadun kerronnassa, vieläpä urheilussa ja voimistelussakin. Palkinnot ovat omansa kiihottamaan niiden saajia aina innokkaampaan ponnisteluun.

Huveja valitessa ja järjestäessä on kuitenkin katsottava, etteivät ne muodostu pääasiaksi liiton toiminnassa ja vierota oppilaita liiton varsinaisesta tarkotuserästä. Kohtuullisuus on huvissakin paras. Ymmärtävä opettaja itse voi parhaiten arvostella, mikä on kylliksi ja samalla ei ole liikaa. Lapsilla on hovin tarve ja siksi ei ole estettävä heitä sitä kohtuullisessa määrässä saamasta.

IHANNELIITTOHARRASTUKSEN VIREILLÄ PITÄMINEN.

Asianomaisesta toimikunnasta, opettajista ja avustajista riippuu, miten hyvin harrastus Ihanne-liittoon sen ympäristössä säilyy. Toimihenkilöiden velvollisuutena on pidettävä, että he eivät laske asianharrastusta kuoleutumaan vanhemmissa enempää kuin lapsissakaan. Siksi on toimihenkilöiden valvottava, että asiasta muistutetaan silloin tällöin aikuisten kokouksissakin. Varsinkin lukukausien alkaessa on siitä vanhempia muistutettava. Sen voi toimikunta tehdä mm. lähettämällä kiertokirjeitä yhdistyksille. Samoissa kirjeissä voi kehottaa myös Liiton aineelliseen avustukseen.

Lasten innostuksen vireillä pitämiseen ovat aikaisemmin mainitut kotonakävijät hyvänä apuna. Harrastusta voi kasvattaa myös levittämällä lehtisiä ja voidaan myös vastaisuudessa valmistaa pikkukirjasia, joita jaetaan lukukauden lopettajaisissa niille Liiton oppilaille, jotka ovat ahkerasti käyneet Liiton opetuskokouksissa.

Oppilaiden kyllästymisen ja liian rasituksen välttämiseksi järjestettäköön Liiton työsuunnitelma sellaiseksi, ettei se tule vaikeuttamaan lapsia muiden velvollisuuksiensa täyttämässä. Lukukausia ei tule asettaa vallan pitkiksi, pikemmin tehtäköön ne lyhemmiksi tavallisia koululukukausia. Siitä on se etu, ettei Liiton työhön ehditä

kyllästyä ja uusiutuessaan riittävien loma-aikojen jälkeen saa Liitto oppilaat sitä tarmokkaammin käymään asiaan käsiksi. Kun Liitto täten melkein aina pysyttää uutuuden viehätyksensä, kiinnittää se oppilaat paremmin itseensä. Ja sitä kiinnitystä tässä työssä tarvitaan, jos sen mieli tulla siksi hedelmiä tuottavaksi köyhälistön ihanteiden kylväjäksi lasten keskuuteen, joksi sitä on suunniteltu.

Paljon puuhaa ja huolta asian vireillä pitäminen ja toiminnan järjestäminen kyllä kysyy toimihenkilöiltä, mutta onhan tarkoitus niin jalo ja paljon lupaava, että sen puolesta kannattaa yrittää. Kansan laajojen kerrosten lapset ovat jo nuoruudessaan tutustuttavat siihen ylevään tarkotuserään, johon sosialidemokratia pyrkii. Sitä tietä saadaan sen ympärille ryhmittymään aina suuremmat kansalaisjoukot ja siten kuljetaan lähemmäksi lopullista päämäärää kohden. Rakkautta asiaan ja innostusta työhön kun on, niin toiminnan täytyy pakostakin johtaa hyviin tuloksiin.

TOINEN OSA

AINEISTOA OPETTAJILLE

Johdatukseksi Ihanneliittojen opettajille esitetään tässä lyhyt kokoelma oppiaineiden jäsennyksiä joiden johdolla opettaja voi muodostaa itselleen täydellisemmän opetussuunnitelman kutakin ainetta varten. Ollakseen varma aineestaan tulee opettajan tarkoin lukea sitä koskeva työväenkirjallisuus sekä mahdollisuuden mukaan muutakin siihen liittyvää kirjallisuutta.

Ellei joku ihanneliitto-opettaja saattaisi allaesitettyjen luentoluonnosten johdolla pitää helppotajuisia luentoja, on siinä tapauksessa parasta, että opettaja muodostaa itse käytännöllisestä jokapäiväisestä elämästä otettujen esimerkkien ja ilmiöitten varaan puheensa. Ja siinäkin tapauksessa vaikka opettajalla on laajatkin tietovarot hallussaan, on vältettävä vaikeasti ymmärrettäviä ongelmia.

Kukin tässä oleva kappale on aijottu yhden tunnin opetusaineeksi. Jäsennys on ohjeena, mihin suuntaan aineen käsittelyn tulee kulkea. Opettaja tietysti järjestää sen yksityiskohtaisesti oman makunsa mukaan. Hän voi myöskin harkintansa mukaan jättää pois sekä lisätä aineita. Tämä on tarkotettukin vain ylimalkaiseksi suunnan osottajaksi, helpotukseksi opettajille.

I. ALKEISSILMÄYS VALLITSEVIIN YHTEISKUNTAOLOIHIN.

1. Mitä vastakkaisuuksia nykyisessä yhteiskunnassa huomataan?

Rikkaus — köyhyys.

Toiset saavat olla joutilaina — toiset työskennellä ylenmäärin.

Ne, jotka eivät mitään tee, saavat nauttia kaikkia etuja — ne, jotka tekevät yhteiskuntaa hyödyttävää työtä, saavat hädintuskin toimeentulonsa.

Yhteiskunnan joutilailla aineksilla on huoleton elämä ja elämän mukavuudet — yhteiskuntaa hyödyttävän työn tekijät jäävät niistä osattomiksi.

2. Mistä nämä vastakkaisuudet johtuvat?

Yläluokka elää työntekijäin työllä.

Työntekijät saavat tyytyä sitä huonompaan asemaan, mitä enemmän yläluokka heidän työtään ryöstää.

3. Miten tällainen järjestelmä on mahdollinen?

Yhteiskuntajärjestys on sellainen, että se turvaa rikkaat paremmin kuin köyhät.

Yläluokka on osannut valvoa etunsa niin, että yhteiskunnallinen valta on joutunut sen käsiin.

Olot pysyvät tällaisina niin kauvan kun työntekijät pysytetään syrjässä vallasta.

4. Onko tämä järjestelmä oikea?

Ei. Se perustuu vääryyteen ja toisten sortoon.

5. Mitä on tehtävä?

On pyrittävä muuttamaan oloja oikealle kannalle, että saadaan loppumaan toisten työntulosten riistämiseen perustuva järjestelmä.

Kaikki pakotettava hyödylliseen työhön. Työntekijälle annettava täysi oikeus työnsä tuotteisiin.

Yhteisellä työskentelyllä ja yhteenliittymällä pakotettava työntekijöille paremmat elinehdot.

Kaikki työläiset saatava näitä muutoksia vaatimaan.

II. TUOTANNON KEHITYS.

Elämä luonnonkansain keskuudessa.

Elämäntavat ovat yksinkertaiset.

Järjestetyt elinkeinot puuttuvat. Elatus hankitaan milloin milläkin tavalla hyväkseen käyttäen luonnon antimia.

Metsästys ja kalastus tärkeät elinkeinot.

Omistusoikeus on tuntematon.

Elintarpeet hankitaan yhteisin voimin ja nautitaan yhteisesti. Alkeiskommunismi vallitsee. Ainoastaan omistajansa tekemät tärkeimmät aseet ym. ovat yksityisen omaisuuden luontoisia.

Yhteenkuuluvaisuuden tunne laajempien ihmisjoukkojen välillä puuttuu. Perhe- ja heimokunta-

järjestelmä vallitsee, mutta perhe on merkitykseltään toisenlainen (yhteisperhe) kuin nykyaikainen perhe.

Vakinaisia asuntoja ei ole.

Elämisen taistelu on kova. Täytyy olla sotajalalla kaikkia vastaan olemassaolonsa puolesta.

Elämäntarpeet vähäiset.

Korkeampi yhteiskuntajärjestelmä puuttuu. Samoin myös hallitus sanan varsinaisessa merkityksessä. Perhe ja sukukunnallinen hallinto.

Elinkeinot lisääntyvät. Omistusoikeuden alkaminen.

Metsästyksen ja kalastuksen rinnalle ilmestyy karjanhoito elinkeinoksi. Se tuottaa heimokunnallisen omistuksen karjaan. Tästä johtuu tarve laidunmaiden jakoon.

Maanviljelyksen alkaminen. Se tuottaa omistusoikeuden suvulle tai heimolle siihen alueeseen, jota viljellään. Yhteisviljelys vallitsee aluksi.

Sukukollektivismi.

Perhemuodon kehittyessä yksityisperheeseen päin muuttaa omistuskin muotoaan. Omaisuuden eristyminen alkaa. Äitivallan aikana on nainen omaisuuden haltija. Omaisuus siirtyy naisilta naisille. Myöhemmin siirrytään isävaltaisuuteen ja silloin ottavat miehet naisten entisen valta-aseman.

Sukukuntainen perhejärjestelmä hajoaa. Perheet muodostuvat pienemmiksi. Perheen taas laa-

jentuessa alkaa ilmestyä yhteisen omaisuuden rinnalla erityisomaisuutta.

Perheet hajaantuvat ja perheen maaomaisuuskin jakaantuu yksityiseksi omaisuudeksi perheen eri jäsenille.

Toiset köyhtyvät ja menettävät maaomaisuutensa toisille. Nämä joutuvat riippuviksi maata sekä muita tuotantovälineitä omistavista ja saavat vuokralaisina tai maaorjina viljellä ennen omistaansa maata hallitsevan luokan hyväksi.

Läänityslaitos.

1. Läänityslaitoksen alkaminen.

Ulkonaisten hyökkäyksien torjumista varten valitaan määrätyn alueen asukkaista joku johtajaksi. Puolustustoimen johtajalle ollaan pakotettuja suorittamaan kustannusten korvausta. Hänen kutsuessaan on jokaisen tultava asuinpaikkoja puolustamaan. Päällikön asunto varustetaan pikku linnotukseksi.

Näille päälliköille siirtyy vähitellen valtaa muillakin aloilla sekä saavat he yhä uusia etuoikeuksia.

Aluksi valitaan päällikkö elinijäkseen. Olosuhteet kehittävät vaalin määrättyihin sukuihin.

Lopuksi päällikkyyys muodostuu jonkun suvun perinnölliseksi etuoikeudeksi.

2. Läänityspäällikön ja hänen alustalaistensa alkuperäinen suhde.

Läänitysherra aluksi virkailijan luontoinen. Heillä on erikoisia velvollisuuksia alustalaisiinsa

nähdän. Jonkinmoinen neuvoskunta valvoo heidän tointa. Koko läänityskunta ratkaisee viime kädessä oikeudet ja velvollisuudet.

Läänitysherran on suojeltava alamaisiaan ja alamaisten vuorostaan pidettävä huolta, että päällikkö saa heiltä yksimielisen ja voimakkaan avun taistelussa vihollisia vastaan.

3. Läänitysherran valta laajenee.

Maanviljelyksen muodostuttua vakinaiseksi elinkeinoksi jättävät asukkaat puolustustoimen erikoiselle ammattikunnalle, sotilaille. Alamaiset maksavat päällikölle veron, jolla tämä palkkaa oman armeijan.

Armeijansa avulla voi läänitysherra lannistaa alamaisensa kokonaan valtansa alle.

4. Läänityslaitos tulee useampijaksoiseksi.

Parhailla paikoilla olevat yhteisöt muodostuivat keskuspaikoiksi. Sellaisella paikalla oleva läänitysherra pääsi johtavaan asemaan laajemmalla alalla ja epäedullisempien paikkojen päälliköt joutuivat heidän alapäälliköikseen.

Eri asteisia päällikköjä muodostuu. Sellaisia voi syntyä myös siten, että joku voimakkaampi pakottaa heikomman alaisekseen ja itselleen veroa maksamaan.

5. Lääneistä muodostuu valtioita.

Mahtavimmat läänitysherrat muodostuvat läänissä suoranaiseksi hallitsijoiksi. Syntyy ruhtinas-kuntia, joiden sisällä on pienempiä läänitysalueita.

Ruhtinaskunnista muodostuu suurempia valtioita, kuningaskuntia.

Kuninkaas joko valitaan tai muodostuvat jostakin mahtavammasta läänitysruhtinaasta.

Läänitysherra muodostuu kuninkaan käskyläiseksi. Hänen antamansa alamaisten suojeleus vähenee ja lopuksi lakkaa.

Läänitysherra on viimein alamaisilleen tarpeeton ja muodostuu heidän painajaisekseen.

Kuninkaas lahjottavat suosikeilleen läänitysalueita.

Koko järjestelmä rappeutuu. Kansaa painaa raskaat verot. Tyytymättömyys seurauksena.

Käsityöllisyys ja manufaktuuri.

1. Käsityön alku.

Eriyisten tarve-esineiden valmistus vaatii ammattitaitoa.

Muodostuu ammattilaisia, jotka valmistavat joitakin määrättyjä esineitä koko kyläkunnalle.

Heidän palkkansa maksetaan elintarpeina koko kyläkunnan kesken yhteisesti.

Myöhemmin kehitys käy siihen, että käsityöläisen palvelusta tarvitseva maksaa persoonallisesti.

2. Markkinapaikat ja kaupungit.

Muodostuu erityisiä keskuksia, joihin käsityöläiset ryhtyvät valmistamaan tuotteitaan myytäväksi.

Tärkeimmistä markkinapaikoista muodostuu kaupunkeja.

Käsityöläisiä asettuu kaupunkeihin, jotka tulevat käsityön peruspaikoiksi.

3. Ammattikuntajärjestelmä.

Samam ammatin harjottajilla yhteisiä etuja.

Ammattilaiset liittyvät yhteiseksi ammattikunniksi. Ammattikunta jäseniään turvaamassa.

Käsityöläiset liittyvät yhteisiä etujaan varjelemaan.

Mestarit muodostavat oman liittonsa omia etuja ajaakseen.

Sällit ryhtyvät perustamaan omia yhdistyksiään. Taistelu mestarien ja sällien välillä.

4. Manufaktuuri.

Käsityöliikkeet muodostuvat suuriksi, tehdasmallisiksi.

Tuotanto on tehdasmaista, mutta sittenkin kaikki käsityötä.

Käsityölaitoksen voi omistaa rahamies, tarvitsematta olla työn suoranaudessa johdossa mukana, niinkuin varsinaisen käsityöläismestarin.

Työnjako kehittyy. Yksi henkilö ei tee esinettä kokonaan, vaan ainoastaan jonkun määrätyn osan siitä.

Pääoman valta alkaa paisua.

Suurtuotanto.

1. Manufaktuurista koneteollisuuteen.

Työnjaon kehittyttyä äärimmilleen tulevat teh-

tävät yksinkertaisiksi. Koneita keksitään ja asetetaan tekemään ihmisten ennen tekemiä töitä.

Luonnontieteiden kehitys apuna.

Liikkeet muodostuvat tehtaiksi.

2. Tuotanto nousee.

Koneteollisuuden avulla kohoo tuotanto äärettömästi.

Joukkotuotanto edullisempi yksityistuotantoa.

Tehtailija ostaa raaka-aineita suuremmissa erissä.

Kulkuneuvot parantavat myyntiä.

Myyntialue laajenee.

3. Kilpailu tuotantoliikkeiden kesken. Parhaiten varustettu suoriutuu voittajana.

Uusimmanaikaisilla työvälineillä saavutetaan suurempi tulos työtä.

Runsas pääoma turvana.

Työn hinta pidetään mahdollisemman alhaalla.

4. Liikkeet pyrkivät aina suuremmiksi.

Suuremmissa mitassa harjoitettu teollisuus antaa paremman tuloksen.

Liikkeitä suurennetaan.

Pääomat kasaantuvat harvalukuisempiin ja sitä suurempiin eriin.

Renkaita syntyy.

5. Rahanvaihto ja tavarain kauppaaminen käy entistä yksinkertaisemmin.

Pankit ja rahalaitokset ostajan ja myyjän välillä.

Luottojärjestelmä.

6. Liikatuotanto.

Tavaroita tuotetaan tuntematta lähemmin niiden tarvetta.

Liikatuotantoa syntyy, kun ei tunneta tavaramarkkinoita. Taloudelliset pulat uusiintuvat. Pulat saavat aikaan mitä vaikuttavimpia seurauksia.

Eri luokkain asema suurtuotantoon nähden.

1. Omistava luokka.

Suurtuotannon vallitessa siirtyvät tuotantovälineet erityisen luokan omaisuudeksi.

Omistava luokka ei tee itse työtä tuotantovälineillään, vaan suorastaan palkkaa työntekijät.

Omistajan voitto on sitä suurempi mitä suuremman työntekijämäärän hän pitää palveluksessaan. Omistajan ei tarvitse huolehtia työntekijöistään muuta kuin suorittaa palkan.

Omistaja korjaa kaiken voiton työstä.

2. Työntekijät.

Työvälineet eivät ole työntekijäin omia.

Työntekijä työskentelee ikäänkuin yhtenä koneenosana.

Ammattitaito ei tule niin suuresti kysymykseen kuin käsityössä. Koneet ja pitkälle kehitetty työjako tekee sen vähemmän tarpeelliseksi.

Työntekijä on yhä enemmän riippuvainen työnantajastaan.

Työntekijällä ei ole työnantajaan mitään muuta suhdetta kuin palkkasuhde.

3. Kumpaa luokkaa suurtuotanto enemmän hyödyttää?

Omistava luokka voi, omistaessaan tuotantovälineet, hallita koko tuotannon.

Työntekijät suorittavat työn, mutta eivät omista mitään.

Työnantaja käyttää vahvemman oikeuttaan ja alistaa työntekijät riistettäväkseen.

III. KAPITALISTINEN JÄRJESTELMÄ.

Miten rikkaus syntyy.

1. Työ rikkauden lähde.

Kaikki rikkaus syntyy työn kautta.

Rikkaus siis koottua työtä.

Työllä tuotetaan tavaroita, joilla on määrätty käyttöarvo.

Tavara vaihtuu rahaksi.

Raha muodostuu pääomaksi.

Pääoma, alistaen työn palvelijakseen, lisää itseään loppumattomasti.

2. Kuka rikkaudet omistaa?

Kapitalistinen tuotantotapa on siirtänyt tuotantovälineet yhdelle luokalle.

Tämä omistava luokka myös kokoaa itselleen ne rikkaudet, jotka työntekijät synnyttävät.

Rikkaus menee sen hyväksi, joka ei sen synnyttämisessä vaivaa näe.

3. Miten on pääomien kokoontuminen mahdollista?

Työn kautta tuotetaan enempi, kuin kulutetaan.

Kuluttamaton osa tuotantoa lisää pääomaa.

Työnantaja maksaa työntekijälle vähemmän kuin tämä tuottaa. Siitä johtuu omistavien luokkien omaisuuden karttuminen ja toisaalta köyhälistöluokan kasvaminen.

4. Omaisuuden muotoja.

Rikkaus ilmenee omaisuutena.

Omaisuutta kiinteätä ja irtainta.

Kiinteään omaisuuteen luettava tuotannon välineet. Sellaisia ovat maat, tehtaat j. n. e.

Irtaimen omaisuuteen luettava kaikki tarvettavat, vaatteet, elintarve-aineet, korutavarat, koristeet, rahat j. n. e.

Mikä on työntekijäin, mikä työnantajaluokan asema.

1. Työntekijäin asema.

Työntekijät riistettävänä.

Heidän työvoimansa käyttää toinen ja maksaa siitä todellista alemman hinnan. Työntekijät vaajoavat köyhäinluokaksi, joka ei omista muuta kuin työvoimansa.

Kuluneena työntekijä viskataan armotta syrjään.

Teollisuuden vara-armeija.

Ryysyköyhälistö.

2. Työnantajaluokka.

Työnantajaluokka nojaa olemassaolonsa työläisten työn ostoon.

Työpalkka pidetään mahdollisimman alhaalla. Voitto sitä suurempi.

Tuotantovälineet omistaen saa se määrätä koko tuotannon suunnan.

Työntekijät jätetyt heidän riistolleen alttiiksi.

3. Ristiriita työntekijäin ja työnantajain välillä.

Etujen vastakkaisuus synnyttää ristiriidan.

Alinomainen taistelu näiden kahden mahdin välillä.

Työntekijäin järjestyminen heidän asemansa kohoittajana.

Vastajärjestyminen työnantajain puolella.

Luokkataistelu.

Voimasuhteet määräävät taistelun tuloksen.

Valtio. Hallitusmuodot.

1. Valtio.

Määrätty alueyhteys.

Taloudellisten olojen mahdollisimman suuri yhtäläisyys samassa valtiossa.

Kansallisten, yhteiskunnallisten ja taloudellisten laitosten yhteisyys.

Määrätty koossapitämisjärjestelmä.

2. Kapitalistisen valtion luonne.

Liittyy läheisesti kapitalistiseen tuotantotapaan.

Pitää säädöksillään yllä kapitalistista järjestelmää.

Alaluokka sorretussa asemassa.

Yläluokka valtion johtajana.

3. Hallitusmuodot.

Despotia. Hallitsijan mielivalta määrää kaiken.

Itsevaltius. Hallitsija määrää valtion johdon, mutta noudattaa määrättyjä valtion peruslakeja.

Rajoitettu yksinvalta. Hallitsijan valta on perustuslaeilla rajoitettu. Eduskunta toisena valtiomahtina päättämässä asioita.

Ministerillinen hallitus.

Tasavalta. Vakinainen hallitsija puuttuu. Korkein valta eduskunnalla. Valtion asiain ylin johtaja valitaan määrääjäksi. Hänellä osa toimeenpanovaltaa.

4. Luokkavaltio.

Kaikki luetellut voivat olla luokkavaltioita.

Ensimmäisissä voi pienempi määrä henkilöitä määrätä asiat.

Viimemainituissa jakaantuu valta hiukan useammille, mutta on kuitenkin määrätyn, vähälukuisen luokan etuoikeutena.

Täydellisen kansanvallan toteuttaa sosialidemokratinen tasavalta.

Mitä on kansanvalta.

Kapitalistisen luokkavaltaisuuden vastakohta.

Kaikki kansalaiset samanarvoisia.

Jokaisella oikeus sanoa sanottavansa valtion ja yhteiskunnan asioihin.

Etuoikeutettua määrääjää ei löydy.

Kansa määrää asiat, laatii lait koko kansan eikä jonkun määrätyn luokan etuja silmällä pitäen.

Yhteiskuntajärjestelmä pidetään sopusoinnussa kaikkien oikeuksien ja velvollisuuksien kanssa.

Mahdollisimman yhtäläiset oikeudet ja velvollisuudet kaikille.

IV. SOSIALISTINEN TUOTANTO.

Omistussuhteet sen vallitessa.

1. Yhteisomistus.

Tuotantovälineet omistaa yhteiskunta.

Teollisuus kehitetty mahdollisimpaan suuruuteensa.

Keksinnöt työn helpottajina.

2. Tuotannon luonne.

Tavaraa valmistetaan tarpeen mukaan, ei umpimähkään kauppamarkkinoita varten.

Tuotanto tahtoo tyydyttää yhteiskunnan kaikkien jäsenten tarpeen.

3. Työolot.

Työntekijä työskentelee koko yhteiskunnan hyväksi.

Kaikille sallitaan tilaisuus työntekoon.

Kaikki palkitaan työstään tasapuolisesti.

4. Silloinen yksityisomaisuus.

Persoonallinen omistus säilyy ainoastaan kulu-
tustavaroihin y. m. sen luontosiin.

Yksityisomaisuutta ei voi lisätä muulla kuin omalla työllään.

Mitkä epäkohdat ovat sen mukana poistuneet.

1. Ei ole kapitalistiluokkaa.

Työnantajat ovat tulleet tarpeettomiksi.

Kukaan ei voi elää toisten työstä.

Kaikki ovat pakotettuja työntekoon.

2. Yksityisomaisuus rajoitettu.

Yksityisomaisuus on poistettu kaikkiin tuotannon-välineisiin.

Yksityisomaisuuden tuottama kurjuus poistuu.

Kulutustavarat yksityisiä.

Yksityisomaisuudella ei voi ansaita lisäomaisuutta.

3. Työntekijän asema.

Kaikki ovat yhteiskunnan palkkalaisia.

Työntekijän nylkeminen on lakannut.

Sijaan tullut kaikkien työ kaikkien hyväksi.

Jokainen saa työstään yhtäläisen korvauksen (ainakin suunnilleen).

Työaika tullut lyhemmäksi.

Työttömyys poistunut.

Kenenkään ei tarvitse olla ilman elämisenvälineitä.

4. Luokkien välinen ero häipynyt.

Eri luokkien välillä ei ole sitä syvää kuilua, joka on kapitalisessa yhteiskunnassa.

Ei ole toisaalla ylellisyyttä ja toisaalla pohjantonta kurjuutta.

Yhteiskunnallinen tasa-arvo vallitsee.

V. MUUTAMIA SUURMIEHIÄ.

Saint Simon.

Ranskalainen kreivi. Kuului vanhaan aatelissukuun.

Syntyi 1760 Pariisissa. Otti osaa upseerina Pohjois-Amerikan vapaussotaan. Sittemmin upseerina Ranskassa. Eli myöhemmin Meksikossa ja Espanjassa.

Hävitettyään omaisuutensa ryhtyi kauppiaaksi, jolla toimella hankki uuden omaisuuden, mutta hävitti senkin.

Hautoi suuria taloustieteellisiä aatteita.

Perusti oppisuunnan, jota voi pitää sosialidemokratian ajatussuunnan alkuna.

Vaati syntyperään perustuvan etuoikeuden lakauttamista, perinnön lankeamista valtiolle. Valtio jakaa kertyneet varat kaikille kykynsä mukaan. Valtio johtaa kaiken taloudellisenkin toiminnan. Virastot jakavat toiminnan tuoton.

Esiintyi myös uskonnollisena uudistajana. Kuoli v. 1825.

Hänen oppilaansa jatkoivat ja kehittivät näitä aatteita, jotka saivat "saint-simonismin" nimen. Suunta sai paljon kannattajia etevistäkin miehistä.

Saint Simonin oppilas Bazard laski sosialismin perusteen v. 1831 julkaisemallaan teoksella, jossa vaati valtion ottamaan tuotannon huostaansa.

Eräät hänen oppilaansa vaativat avioliiton

poistamista, jonka vuoksi Ranskan hallitus v. 1832 hajotti seuran. Oppisuunta elää vielä jonkun verran muodosteltuna.

Charles Fourier.

Ranskalainen sosialisti.

Syntyi 1772.

Isä rikas kauppias. Fourier toimi itsekin aluksi kauppiana, mutta menetti vallankumouksen aikana omaisuutensa. Toimi sen jälkeen tukku-kauppiaitten konttoristina. Kuoli 1837 köyhyydessä.

Vapaa-aikoinaan tutki yhteiskunnallisia kysymyksiä. Siihen antoi aihetta hänen huomaamansa yhteiskunnalliset epäkohdat. Teki suunnitelmia erikoiseksi taloudelliseksi järjestelmäksi.

Odotti viimeiseen asti suunnitelmaansa toteutajaksi jotain ihmisystävällistä pääoman omistajaa, mutta turhaan.

Fourierin yhteiskunnan uudistussuunnitelma perustui erityisiin, siirtolan tapaan järjestettyihin yhteisöihin (la phalange).

Yhteisössä olisi 1,200—2,000 henkeä. Koko yhteisöllä olisi yhteinen palatsi (phalanster). Yhteisesti tulisi elämä halvemmaksi, kun ei tarvittaisi niin monta eri taloutta.

Tuotteiden valmistus ja vaihto hyötyisi siitä.

Yhteisö jakaantuisi pienempiin alaosastoihin taipumustensa mukaan. Kaikki saisivat tehdä mieleistään työtä.

Ylijäämä yhteisön työtä jaetaan erityisen järjestelmän mukaan jäsenille.

Yhteisön johtajana olisi valittu neuvosto ja sen johtajana unarkki.

Suurempi luku yhteisöjä muodostaisi yhteisen yhteiskunnan, jolla niinkään olisi erityinen johtaja (duarkki).

Viimein olisi koko maailma suurena yhteisönä, yhteisöistä muodostuneena valtiona, jolla taas olisi oma johtajansa (omniarkki).

Fourier luuli suunnitelmansa mahdolliseksi ja uskoi sen tuottavan onnea yhteiskunnalle. Varojen puuteessa ei hän voinut edes kokeilla järjestelmällään.

Myöhemmin on tämän suuntaisia siirtoloita yritetty perustaa, mutta ovat ne, kapitalistisen yhteiskunnan niitä ympäröidessä, yleensä kaikki huonosti onnistuneet.

Robert Owen.

Englantilainen sosialisti. Syntyi 1771 Newtownin kaupungissa.

Isä kauppias.

Owen oli aluksi kauppa-apulaisena, sitten tehtaan hoitajana.

Paransi työntekijänsä asemaa.

Perusti eräiden hänen aatteisiinsa innostuneiden miesten avulla tehtaan, josta pääomalle jaettiin ainoastaan 5 prosenttia, muu käytettiin työntekijäin aseman parantamiseksi.

Ehdotti toimenpiteitä laajempien työläisjoukko-

jen aseman parantamiseksi maanviljelyssiirtolain perustamisella. Ei saanut valtion kannatusta puuhilleen.

Siirtolat olivat järjestettävät noin 1,500 henkeä käsittäviksi. Jäsenet maksavat työllään tarpeensa. Ylijäämä käytetään pääomien kuoletukseen.

Valtion velvollisuus on jäsenilleen hankkia ei ainoastaan kasvatusta, vaan myös työtä.

Järjestämällä työt kunnollisesti, tuottavat kaikki enemmän kuin kuluttavat.

Perusti v. 1824 Pohjois-Amerikan siirtolan, mutta ei onnistunut.

Myöhemmin levitti aatteitaan puhujana ja sanomalehdistön kautta. Kehotti perustamaan osuustoiminnallisia yrityksiä, joita myöhemmin syntyikin.

Perusti yhteiskunnallisen yhdistyksen Lontoon. Sen keskuudessa tuli ensimmäisenä käytäntöön sana "sosialismi".

Owenilla suuri merkitys Englannin silloisessa työväenliikkeessä sekä yleensä yhteiskuntapolitiikassa.

Kuoli v. 1858.

Karl Marx.

1. Elämänvaiheet.

Syntyi v. 1818 Trierissä, Saksassa.

Isä kristinuskoon kääntynyt juutalainen, ammatiltaan asianajaja. Hienosti sivistynyt koti. Luki yliopistossa filosofiaa valmistautuen professoriksi. Luopui aikeestaan ja siirtyi sanomalehtimieheksi.

Karkotettiin Preussista aatteidensa vuoksi 1844.

Muutti Pariisiin. Karkotettiin sieltäkin, jonka jälkeen meni Belgiaan.

Palasi v. 1848 Saksaan, mutta vakoiluista päästäkseen muutti v. 1849 Lontooseen. Eli siellä loppuikänsä. Kuoli 1883.

2. Käytännöllinen toiminta.

Kirjoittanut taloustieteellisiä teoksia, joista tärkein laaja tutkielma "Pääoma". Perusti työtoverinsa Engelsin kanssa "Saksalaisen työväenyhdistyksen". Yhtyi "kommunistiseen liittoon" ja tuli yhdeksi sen johtajista. Laati (1847) suurta huomiota herättäneen "Kommunistisen manifestin", jossa julistettiin luokkataistelun ja materialistisen historiankäsityksen oppeja sekä kehoitettiin kaiken maailman köyhälistöä liittymään yhteen. "Kommunistinen manifesti" tärkeimpiä sosialidemokratian peruskirjoja.

Perusti Lontoossa 1864 "kansainvälisen työväenliiton" ("internationaalin"), jonka henkisenä johtajana sittemmin oli.

3. Marxin merkitys sosialidemokratialle.

Loi sosialidemokratian tieteellisen perustan. Siinä tärkeät "Kommunistinen manifesti ja "Pääoma" (Das Kapital).

Näytti köyhälistön kansainvälisen luonteen.

Opetti köyhälistön yhdistymään.

Osotti nykyisen yhteiskunnan nurinkurisuuden ja yhteistuotannon välttämättömyyden.

Ferdinand Lasalle.

Syntyi 1825 Breslaussa, Saksassa.

Juutalaisen kauppiaan poika.

Antautui tieteelliselle uralle.

Saavutti tieteellisillä teoksillaan mainetta.

Ryhtyi lopuksi työväenluokan herättäjäksi.

Perusti oman työväenpuolueen.

Levitti aatteitaan kirjallisesti sekä puhumalla.

Tulinen puhuja, vaikuttava agitaattori.

Saavutti tavattoman kansansuosion.

Kunnianhimoinen luonne.

Opetti, että työväen tulee esiintyä omana valtiollisena puolueena. Vaatia valtiollinen valta käsiinsä. Yleinen äänioikeus tunnussanana.

Esitti opin "rautaisesta palkkalaista".

Työväen perustettava tuotanto-osuuskuntia. valtion niitä avustettava.

Työväen liityttävä voimakkaaksi yhdistykseksi ja pantava toimeen suuri valtiollinen kansanliike.

Sai syntymään 1863 "Yleisen saksalaisen työväenyhdistyksen", jonka johtajana ja sieluna sittemmin oli.

Kuoli Sveitsissä 1864 kaksintaistelussa saamaansa haavasta.

VI. KRISTILLINEN KOMMUNISMI.

Millaisena se esiintyi.

1. Kristillinen yhteisö.

Seurakunta muodostaa yhteisen veljeskunnan.

Kaikki ovat yhdenarvoisia.

Seurakunnan perheluonteesta johtuu, ettei jäsenluku voi olla kovin suuri

2. Omistussuhteet.

Koetetaan saada käytäntöön täydellinen kommunismi.

Kun se ei onnistu, tehdään nautintotavarat yhteiseksi.

Seurakunnan jäsenet antavat liian omaisuutensa seurakunnalle.

Seurakunta jakoi varoja köyhille ja tarvitseville.

Seurakunnan jäsen voi kääntyä tarpeessaan sen puoleen, jolla on omaisuutta. Tämä on velvollinen auttamaan tarpeessa olevaa.

Tuotantotavarat ja perusomaisuus on luonteeltaan yksityistä.

Omaisuuteen ainoastaan käyttämysyhteys kaikilla.

3. Kommunistisen valtion odotus.

Kristityt odottivat ihannevaltion, "tuhattuosen valtakunnan" muodostumista.

Odotetussa valtiossa oli kaikilla oleva tarpeensa, ei mitään puutetta.

4. Perheolot.

Yksiavioisuus ei oikein sovi kommunismiin.

Koetetaan poistaa epäkohta toisaalla yksiavioisuuden hylkäämisellä, toisaalla celibatin kautta. Kumpikaan ei tule vallitsevaksi.

Yksityisperhe säilyy.

5. Myöhempi kehitys.

Yksityisen tuotannon säilytys ja kommunistinen tavarain käyttö ei ajan pitkään sovi yhteen.

Yksityisomistus ja -nautinto voittaa täyden vallan.

Kukin nautitsee tavaransa perheensä keskuudessa.

Ainoastaan liikoja lahjoitetaan seurakunnalle almujen muodossa.

Vallitsevat taloudelliset olot tekevät kommunismin mahdolliseksi.

Kirkko mukautuu täydellisesti yksityisomistukseen, vaikka pysyykin alussa tietopuolisesti kommunistisena.

Kristillisen kommunismin heikkoudet.

1. Yksityisomaisuus ja kommunismi yhdistetty.

Kristillinen kommunismi jätti tuotannon yksityiseksi.

Tavarain käyttö kommunistista.

Kahden vastakkaisen järjestelmän yhdistäminen mahdotonta.

2. Jätti tuotannon järjestämättä.

Pidettiin etupäässä silmällä tuotteiden jakoa.

Ei järjestetty tuotantoa, joka olisi ollut tärkein.

Tavarain yhteinen käytäntö, mutta ei tuottaminen, oli omansa jättämään tuotannon tuuliajolle.

3. Ei otettu lukuun ympäröiviä taloudellisia oloja.

Tuotanto ja taloudellinen elämä ei ollut sillä asteella, että täydellisen kommunismin toteuttaminen olisi ollut mahdollinen.

4. Suunnitelmaa puuttui.

Ei ollut taloudellisen elämän lakeja tuntevia johtajia.

Rakenne epäselvä.

Innostuksen laimennuttua kyllästyivät siihen ne, jotka eivät järjestelmästä hyötäneet.

VII. HISTORIAALLINEN MATERIALISMI.

Mitä historiallinen materialismi opettaa.

1. Historiankäsityksen pääsuunnat.

Historiankäsityksessä kaksi pääsuuntaa: idealistinen ja materialistinen.

Idealistinen suunta opettaa, että ihmiskuntaa johtavat henkiset aatteet. Historia riippuu suurista yksilöistä.

Materialistinen suunta sanoo kaiken johtuvan aineellisista seikoista; niinpä koko ihmiskunnan kehityskin perustuu sille.

2. Taloudelliset seikat historiaa johtamassa.

Ihmiset haluavat päästä nauttimaan elämänmu-

kavuuksia niin vähällä uhrauksella kuin mahdollista.

Yhteiskuntaolot, sivistys, oikeuskäsitys y. m. riippuvat kulloinkin vallitsevasta tuotantojärjestelmästä, tuotteiden laadusta ja tuotteiden jaosta.

Yhteiskunnan kaikki jäsenet ovat määrättyssä suhteessa toisiinsa. Yhteiskunnan taloudellinen rakenne yhdistää kaikkien ihmisten voimat yhteiseksi koneistoksi, jolla hallitaan luontoa ja samalla yhteiskuntaa.

3. Yksilö ja joukko.

Ei voimakkainkaan yksilö voi siirtää kehityksen pyörää.

Kaikki käy joukkojen kautta.

Mikään uudistaja ei voi aatteitaan ajaa päätökseen, ellei olevissa oloissa ole uudistukselle pohjaa.

Mitään uutta ajatusta ei voi kukaan keksiä, ellei ole aihetta sen keksimiseen.

4. Kehitys ja tyytymättömyys.

Kehitys kulkee ainoastaan siten, että vallitseviin oloihin tyytymättömyyttä ilmenee.

Mitkään siveelliset opit eivät kuleta kehityksen pyörää, se liikkuu vain taloudellisten seikkain painosta.

Ihmiskunnan kaikinpuolinen kehitys on vain sen taloudellisen kehityksen mittari.

Mitkä seikat vaikuttavat olojen muuttumiseen.

1. Halu helpompaan toimeentuloon.

Kukin haluaa voida mahdollisimman hyvin.

Jokainen tahtoo uhrata itseään niin vähän kuin suinkin.

Halu hyvinvointiin mahdollisimman vähällä persoonallisella kustannuksella synnyttää etujen erilaisuuden eri yksilöjen välillä.

Toiset ovat ovelampia kuin toiset ja pääsevät nauttimaan parempia etuja pienemmillä uhrauksilla kuin toiset.

Etujen erilaisuus synnyttää eri kansanluokkia.

2. Luokkataistelu.

Yksilöjen ponnistelu parempien etujen saamiseen ilmenee luokkataisteluna.

Hyödyllistä työtä tekevän ja siitä vapautuneen luokan välillä käy yhtämittäinen taistelu eduista.

On ainoastaan kaksi pääluokkaa: omistavien ja omistamattomien luokka.

Yksityinen työntekijäin taistelu työnantajaansa vastaan on samalla omistamattoman luokan taistelua omistavia luokkia vastaan.

Historia on luokkataistelujen historiaa.

3. Voimasuhteet.

Olojen uudistus riippuu voimasuhteista.

Voittava luokka johtaa olot sille edulliseen suuntaan. Se tahtoo nauttia voittonsa hedelmät. Yhteiskuntaolot muodostuvat sen etujen mukaisiksi.

Voimasuhteet riippuvat vallitsevista omistussuhteista.

4. Yhteistaistelu.

Voitolle päästäkseen vaaditaan koko luokan taistelua.

Omistava luokka on yksimielinen määrättyjen taistelukeinojen käyttämisessä.

Varakkailta luokilla on käytettävänäan vaikuttavia apuneuvoja taistelussaan varattomia vastaan, nimittäin pääoma ja valtiovalta.

Pääoman ja valtiiovallan kautta harjoittaa omistava luokka varattoman luokan riistämistä.

Voidakseen onnistua taistelussaan omistavia luokkia vastaan, on varattomain liityttävä yhteen ja yhteistaistelun kautta riistettävä valta omistavilta sekä muodostettava yhteiskunta kaikkien etuja silmällä pitäen.

Kaikille onnellisen olotilan luominen käy sosiaalidemokratian kautta.

VIII. YHTEISKUNNALLISIA PARANNUSKYSYMYKSIÄ.

Asunto-olot.

1. Työväen asunto-olot nykyisin.

Asunnot pieniä, huonosti varustettuja, epämuokavia.

Kalusto puuttuva.

Täytyy tyytyä asumaan sopimattomilla paikoilla, kuten laitakaupungeilla, esikaupungeissa, kylän syrjissä kaukana työpaikoilta.

2. Mitä ahtaus vaikuttaa?

Huonon ilman huoneessa.

Epämukavuuden ja tilanpuutteen.

Koti ei miellytä, vaan päinvastoin karkoittaa pois.

Likaisuus alituisena seuralaisena.

3. Likaisuus.

Likaisuus huoneissa synnyttää taudin basilleja.

Likaiset vuoteet likaavat myös vaatteet ja synnyttävät syöpäläisiä.

Vaatteiden likaisuus vaikuttaa vuorostaan ruumiiseen.

4. Ahtaiden asunto-olojen vaikutus.

Vaara terveydelle.

Tapoihin vaikuttaa tylsyttävästi.

Suurien joukkojen ja eri sukupuolien samassa ahtaassa tilassa oleskelemisesta myös siveellinen vaara.

5. Mitä vaadittava?

Kunnollisia, mukavia ja sopivalla paikalla sijaitsevia asuntoja.

Valtion ja kuntien ryhdyttävä asuntopulan poistamiseen rakentamalla asuntoja halullisille vuokrattavaksi.

Työpäivän lyhennys.

1. Mistä pitkä työpäivä johtuu?

Työnantaja tahtoo saada voittonsa työläisten työstä mahdollisimman suureksi.

Työnantaja saa työvoiman sitä helpommalla, mitä pitemmän työpäivän hän teettää.

Työläisen on pakko suostua pitkään työpäivään,

koska hän ei omista tuotantovälineitä ja on sen vuoksi pakotettu myymään työnsä.

2. Mitkä ovat pitkän työpäivän haitat?

Liikarastitus.

Vahingoittaa terveyden.

Tuo henkisen velttouden.

Ei ole aikaa henkisiin rientoihin ja virkistystilaisuuksiin.

Kotielämä rappeutuu, kun ei ole aikaa siihen.

Vie siveelliseen kurjuuteen.

Vaikuttaa työttömien armeijan kasvamiseen.

3. Mitä seurauksia olisi työpäivän lyhennyksestä?

Työläisen terveys säilyisi paremmin.

Olisi aikaa henkensä kehitykseen.

Työläinen työskentelisi suuremmilla voimilla ja tarkkaavammin.

Kotielämä jalostuisi.

Työttömyys ei olisi niin yleinen.

4. Kuinka lyhempi työpäivä saavutetaan?

Asian merkitystä selvittämällä, yksimielisesti vaatimalla liikatyön poistamista.

Järjestymällä yhteen etujaan valvomaan.

Taistelemalla järjestöjen kautta asian puolesta.

Työpalkka.

1. Mitä on työpalkka?

Se on työnantajan suorittama korvaus työntekijän työstä.

2. Palkan määrä.

Palkka on työnantajan ja työntekijän yhteisesti sopima.

Kapitalistinen järjestelmä kuitenkin vaikuttaa, että työnantaja useimmiten saa määrätä palkan, johon työntekijän on kilpailun vaikutuksesta tyydyttävä.

Työnantaja pitää palkan alhaisena, voidakseen hyötyä enemmän työläisten työstä.

3. Alhaisen palkan vaikutus.

Palkka menee välttämättömmimpiin elintarpeisiin.

Ei ole tilaisuutta täyttää korkeampia henkisiä vaatimuksia.

Puute ja köyhyys ainaisena vieraana.

Työläisen perhe-elämä kärsii.

Pakko pitkän työpäivän suoritukseen.

4. Mitä vaadittava?

Työpalkka kunnollinen.

Työnantajain voitto rajoitettava.

Tekijä työnsä arvon nauttijaksi.

5. Saavutuskeinot.

Järjestäminen.

Ammatillinen yhteistoiminta.

Suojelulait.

1. Suojeluskien tarkoitus.

Työntekijäin suojeleminen työn vaaroja vastaan.

Työnantajain velvoitus pitämään parempaa huolta työntekijöistään.

Yhteiskunnan osallisuus ylläpitäjänsä aseman turvaamisessa.

2. Yleinen työväen suojeleminen.

8-tunnin pisin työpäivä lailla määrättävä.

Yötyö poistettava.

Määrätty sunnuntailepo.

3. Lasten ja nuorten henkilöiden suojeleminen.

Ansio työ kiellettävä määrättyä ikävuotta nuoremmita.

Työaika nuorille henkilöille määrättävä erittäin.

Nuorten henkilöiden työ epäterveellisillä aloilla kiellettävä.

4. Naisten suojeleminen.

Sopimattomilla aloilla naisten työ kiellettävä.

Lepo raskausajan lopulla ja jälkeen synnytyksen.

Samasta työstä sama palkka.

5. Kotityön suojeleminen.

Kodit, joissa ansiotyötä tehdään, asetettavat tarkastuksen alaisiksi.

Päivätyönsä suorittaneelle ei annettava tehtaasta kotityötä.

6. Palkollisten suojeleminen.

Palkolliset asetettava samojen säädösten alaiseksi kuin muutkin työläiset.

7. Tapaturmavakuutus.

Tapaturman kärsineelle täysi korvaus.

Kaikille työläisille turvattava korvaus.

8. Ammattitarkastus.

Ammattitarkastus järjestettävä tehokkaaksi.

Työväelle osanotto tarkastuksen järjestämiseen.

9. Miten nämä saavutetaan?

Eduskunnallista tietä.

Pakottamalla valtiovaltaa.

Verotusuudistus.

1. Mitä on vero.

Verotuksen kautta kannetaan kansalta avustus valtion laitosten ylläpitoon.

Veronsa maksun vastineeksi saa henkilö yhteiskunnalliset oikeudet.

2. Verotusmuotoja.

Suoranaiset verot.

Välilliset verot.

3. Mikä on suoranainen vero?

Henkilö suorittaa sen suoranaisesti, kuten esim. tuloveron, omaisuusveron, perintöveron.

4. Välilliset verot.

Välilliset verot rasittavat kovimmin köyhiä kansanluokkia, koska esim. tullia suoritetaan kaikista ulkomailta tuotavista elintarve-aineista, joita jokaisen on pakko käyttää.

Välillisten verojen kautta otetaan veroja siltäkin, joka suoranaista veroa ei jaksakaan maksaa.

5. Millaiset ovat siis verotusolomme?

Vanhoilliset.

Rasittavat köyhempää kansanluokkia suhteettomasti.

6. Mitä tehtävä?

Vaadittava verotusuudistusta, jossa vaaditaan:

a) henkilöllisten ja välillisten verojen poistamista;

b) asteettain ylenevän verotuksen toimeenpanemista;

c) verotuksen pohjana pidettävä tulot ja omaisuus.

Vanhuuden- ja työkyvyttömyysvakuutus.

1. Sen tarkoitus.

Työntekijäin turvaaminen vanhoilla päivillään.

Turvan antaminen työkyvyttömyystapauksissa.

2. Kuka sen järjestää?

Valtio erikoisen vakuutuslaitoksensa kautta.

Kustannukset kantaa valtio.

Varat hankitaan suhteellisen tulo-, varallisuus- ja perintöveron kautta.

3. Vakuutukseen oikeutetut.

Kaikki toisen palveluksessa ja työssä olevat sekä heihin verrattavat henkilöt ovat vakuutuksen alaisia.

Vuotuinen vakuutussumma saadaan määrätty ikävuodet täytettyä tai työkyvyn menetettyä.

Vakuutukseen yhdistettävä leskien ja orpojen vakuutus.

4. Onko tämä mahdollinen.

Vakuutuksen toteuttaminen kysyy kyllä varoja, mutta mahdoton se ei ole.

Valtion on säästettävä siellä, missä se on mahdollista, kuten esim. vähentämällä liian suuria

virkamiesten palkkoja ja heidän eläkkeitään, hankkimalla valtiolle uusia tulolähteitä j. n. e. Sitä tietä voidaan kustannukset saada kokoon.

Järjestelmän mahdollisuuden todistaa m. m. esimerkit Australiasta.

IX. SOSIALIDEMOKRATISIA TAISTELU- MUOTOJA.

Valtiollinen järjestäytyminen.

Sosialidemokratia järjestyy valtiollisesti voidakseen kerran anastaa valtiollisen vallan kansalle, jolle se kuuluu.

Keinona käytetään sosialidemokratisia yhdistyksiä. Niihin kootaan kaikki työläiset.

Kun kaikki työläiset ovat järjestyneet, on se lujaa yhteisö, joka voi pakottaa valtaa pitävän pienen vähemmistön taipumaan.

Suunnitelmansa pyrkii sosialidemokratia toteuttamaan lainsäädännön ja yhteiskunnallisten olojen yhtämittaisen uudistuksen kautta.

Välillisiä keinoja käytetään hyväkseen sikäli kuin ne ovat sopusoinnussa sosialidemokratian jalon päämäärän kanssa.

Aatteidensa levittämiseen käyttää sosialidemokratia agitatioonia, herätystyötä.

Valtiollisessa taistelussa pysyy sosialidemokratia jyrkästi luokkataistelun kannalla.

Ammatillinen taistelu.

Valtiollisen taistelun rinnalla käyttää sosialidemokratia keinonaan ammatillista järjestymistä.

Ammatillinen taistelu nojaa työnantajain ja työntekijäin etujen ristiriitaan.

Työntekijäin on etujaan valvoakseen yhdyttävä ammattikunnittain yhteen.

Yhteenliittyminen tapahtuu ammattiyhdistysten kautta.

Ammattiyhdistykset muodostavat liittoja.

Liitot liittyvät yhteen koko maata käsittävänä yhteisenä ammattijärjestönä.

Yhteisten etujen ajaminen käy siten, että ammattiyhdistysten kautta vaaditaan työnantajilta parempia etuja.

Ellei niitä saada, voidaan niitä vaatia pakkokeinoilla, työstä lakkaamisella eli työlakolla, joka vaikuttaa, että työnantaja, ei voi saada työntekijöitä, ja silloin häneltä myös tulot loppuvat. Jos työntekijät seisovat yksimielisesti vaatimuksensa takana, on siitä seurauksena työntekijäin voitto tai työnantajan täydellinen kukistus.

Työnantajilla vastakeino työntekijöitä vastaan työnsulku.

Ammatillisen työtaistelun onnistuminen riippuu hyvästä järjestäytymisestä, yksimielisyydestä.

Siksi jokaisen työntekijän kuuluttava ammattiyhdistykseensä.

X. SOSIALIDEMOKRATIA JA RAITTIUSLIKE.

Väkijuomista yleensä.

1. Väkijuomissa on alkoholia.

Alkoholi on väkijuomissa se aine, joka juovuttaa.

Alkoholi syntyy sokerinesteestä käymisen kautta.

Kaikissa juovuttavissa juomissa on huomattava määrä alkoholia.

2. Alkoholi on myrkkyä.

Lääketiede todistaa alkoholin myrkyksi.

Siihen tottumaton saa jommoisenkin määrän nautittuaan myrkytyskohtauksen. Riittävän annoksen saatuaan kuolee siitä kuka tahansa.

Ellei se tapa, niin vahingoittaa se kuitenkin ruumista.

Sillä on sama ominaisuus kuin muillakin juoksevassa tilassa olevilla myrkyillä: se koventaa vesipitoiset aineet ja liuentaa rasva-aineet.

3. Väkijuomien ravintoarvo.

Ihminen tarvitsee ravinnokseen vettä, munanvalkuaisainetta, suolaa, rasvaa, sokuria, tärkkelystä.

Väkijuomissa on enin osa vettä. Miedommissa juomissa on hiukan muita ruumiille hyödyllisiä aineksia sekä lisäksi huomattava määrä alkoholia, joka on ruumiille vahingollinen aine. Viinassa on ainoastaan vettä ja alkoholia.

Väkijuomain ravinto-arvo on siis aivan mitätön, sekä ovat ne lisäksi terveydelle vaaralliset.

Alkoholin vaikutus ihmisen elimiin.

1. Sydämeen.

Alkoholin käyttäjän sydän rasvoittuu ja sen työkyky heikkonee.

Sydän voi kasvaa suureksi, mutta työtätekevät lihakset kuihtuvat.

Sydämen lihakset voivat kangistua ja tulla jäykkemmiksi tehtäväänsä.

Sydänhalvaus usein seurauksena.

2. Verenkiertoon.

Suonien seinämät kalkkiutuvat. Eivät voi auttaa sydäntä veren työntämisessä.

Punaset verisolut eivät voi hankkia ruumiin palamiselle tarpeellista happea riittävästi. Rasvotus seurauksena.

Valkoiset verisolut tulevat kykenemättömiksi taistelemaan tartunta-aineita vastaan.

Verisuoniin syntyy tukkeumia.

Tukkeumasta seuraa joko verenvuoto tai sydänhalvaus.

3. Ruuansulatukseen.

Alkoholi koventaa ruoka-aineen.

Vahingoittaa vatsanestettä.

Tekee vahinkoa ruuansulatusrauhasille.

Maksa ei voi valmistaa kylliksi ruuansulatukseen tarpeellista sappinestettä.

Vahingoittaa selkämunuaisia.

4. Hermoihin ja aivoihin.

Hermot herpaantuvat alkoholin vaikutuksesta.

Eri ruumiinosat vapisevat tai puutuvat, tunnottomuuskin voi olla seurauksena.

Näkö heikkenee.

Suonenvetokohtauksia sattuu.

Aivoissa vaikuttaa alkoholi siten, että juoppohulluus tai pysyvä mielenvika on seurauksena.

Suuresta verentungoksesta aivoihin johtuu äkki-kuolema.

5. Lihaksiin ja ruumiinlämpöön.

Alkoholin käyttäjän lihakset väsyvät nopeammin.

Lihaskuonon heikkeneminen johtuu hermoston lamautumisesta.

Alkoholi alentaa ruumiinlämmön.

Alkoholin vaikutus henkisiin kykyihin ja perinnöllisyyteen.

1. Vaikutus muistoon.

Muisto heikkenee.

Alkoholia nauttimatta voi muistaa melkoisesti enemmän kuin alkoholia nautittua.

2. Alkoholi veltostaa.

Lamauttaa aivot.

Ajatukset liikkuvat hitaammin ja sekavammin.

Halu henkiseen työhön vähenee.

Ei voi asiaa punnita kyllin terävästi.

Itsensähillitsemiskyky alenee.

3. Ei poista väsymystä.

Alkoholi tappaa väsymyksen tunteen, mutta ei tuo uusia voimia.

Suruakaan ei poista, ainoastaan karkoittaa joskin ajaksi.

4. Alkoholismi periytyy.

Alkoholi vaikuttaa jälkeläiseen niinkuin tarttuvat taudit.

Jälkeläiset tulevat yhä heikommiksi ja heidän vastustuskykynsä alentuu.

Alkoholistin lapset ovat alttiimpia taudeille. Heidän ikänsäkin lyhenee, ruumiilliset ja henkiset avut heikontuvat.

Alkoholin vaikutus kotiin ja yhteiskuntaan.

1. Tuo köyhyyttä kotiin.

Väkijuomain käyttäjän rahat menevät väkijuomiin.

Koti jää puutetta kärsimään.

2. Rappauttaa perhe-elämän.

Juomarin koti ainaisena riidan pesänä.

Vaimo ja lapset saavat kärsiä juopon isän tylyyden.

Kaikki jalommat harrastukset katoavat.

Lapset jäävät kasvatuksetta ja näkevät huonon esimerkin.

3. Tuhlaa yhteiskunnan omaisuutta.

Viljaa tuhlataan suuret määrät, joka tarvittaisiin elintarpeiksi.

Kansallisvarallisuutta alennetaan.

Tarvitaan tavattomat poliisi- ja vankilalaitokset niiden vuoksi.

4. Yhteiskunta kärsii suuren siveellisen vahingon.

Kansa heikkonee sekä rumiillisesti että henkisesti.

Alkoholi lisää paheita.

Ellei alkoholiin tuhlattaisi rahaa, voitaisiin paljon enemmän käyttää sitä sivistyksen kohottamiseen, yhteiskunnallisten laitosten parantamiseen, parempien olojen luomiseksi kaikille kansalaisille j. n. e.

Suhteemme alkoholikysymykseen.

1. Yksilön suhde.

Kun alkoholi on myrkyä, on jokaisen järkevän ihmisen velvollisuus olla sitä nauttimatta.

Ympäristöön on levitettävä tietoa alkoholin ominaisuuksista.

Koetettava vaikuttaa sen käytännön ehkäisemiseksi.

2. Yhteiskunnan suhde.

Yhteiskunnan velvollisuus tarttua tähän yhteiskunnan elinjuuria kalvavaan paiseeseen.

3. Ainoa oikea ratkaisu kieltolaki.

Kun kaikkia ei koskaan saada alkoholista vapaaehtoisesti luopumaan, on se tehtävä pakollista tietä.

Väkijuomaliikkeen täydellinen lopettaminen käy ainoastaan kieltolain kautta.

Alkoholia sallittava käyttää ainoastaan lääketieteellisiin ja teknillisiin tarkoituksiin.

Kieltolakia seuraa varmasti sekä henkinen että taloudellinen vaurastuminen.

XI. OSUUSTOIMINTA.

Osuustoiminnan luonne.

1. Mikä on osuuskunta?

Taloudellinen yhtymä, jossa jäsenet yhteiseksi hyväksi suostuvat työskentelemään yhteisin voimin.

Osuuskunnan tarkoituksena on taloudellisten etujen hankkiminen jäsenille.

Osuuskuntien avulla saadaan parempi tulos kuin yksityisinä toimien.

2. Kulutusosuuskunta.

Kulutusosuuskunnan perustavat tavarain tarvitajat.

Kukin jäsen suorittaa pohjarahaksi vähintään yhden niin suuren rahamäärän kuin on määrätty.

Tavarat hankitaan suoraan tuotepaikoista ja säästytään maksamasta välittäjille voitto-osuutta.

Kertynyt voitto jaetaan jäsenille ostoksiin käytettyjen summien suuruuden mukaan.

3. Tuotanto-osuuskunta.

Tuotanto-osuuskunta perustetaan tavarain tuottamista varten.

Tarvitaan suuremmat pääomat.

On riippuvainen tuotettujen tavarain markkina-suhteista.

4. Muut osuuskuntamuodot.

Osuustoimintamuotoja voi olla muitakin kuin edellä mainitut.

Sellaisia ovat m. m. luotto-osuuskunnat, osuuskassat.

Alkuperäisin muoto osuustoimintaa on yhteisosto, jolloin ilman varsinaista osuuskuntaa hankitaan tavaroita osuuskunnallisella tavalla. Yhteisosto kulutusosuuskunnan luontoinen.

Osuustoiminta köyhälistön taisteluaseena.

1. Kulutusosuuskuntien merkitys.

Kulutusosuuskuntia voidaan parhaiten käyttää köyhälistön palveluksessa.

Työläinen vapautuu yksityiskauppiasta ja pääsee omaksi herrakseen.

Liikevoitto tulee kuluttajalle itselleen eikä välikauppiaille.

Suuri osuuskunta voi jäsenilleen pakottaa tuotteiden tukkumyyjiltä suurempia etuja.

Liittämällä osuuskunnat yhteistoimintaan koko maassa voidaan suuresti vaikuttaa tuotantoonkin.

2. Tuotanto-osuuskuntien arvo.

Tuotanto-osuuskuntia on työläisen vaikeampi perustaa.

Pääoman puute haittaa.

Sopivaa johtoa ei ole aina kylliksi.

Markkinat voivat olla muutteluvia.

Sopivat vähemmin työväen taisteluaseiksi.

3. Osuustoiminnan tuloksia.

Ulkomailla saavutettu suurempia tuloksia, kuten esim. Englannissa, osuustoiminnan emämaassa, Saksassa, Belgiassa j. n. e. Työväki luonut suurempia liikkeitä ja kohottanut taloudellista asemaansa.

Amerikan suomalaisten keskuudessa liike ollut vähemmän aikaa tunnettu.

Siitä huolimatta on jo nyt runsaasti osuuskuntia. Niistä menestyvät kulutusosuuskunnat varsin tyydyttävästi.

Työväen pyrittävä enemmän käyttämään tätä taisteluasetta hyväkseen.

XII. SOSIALIDEMOKRATIA JA SIVISTYS.

Tietämättömyyden syitä.

Olojen kierous pakottaa kansan suuren osan tietämättömyyteen.

Köyhyys estää suuria joukkoja pääsemästä sivistyksen osallisuuteen.

Vallitsevat luokat ovat tehneet sivistyksen yksinoikeudekseen, vieläpä asettaneet sen palvelemaan omia tarkoituksiaan.

Yhteiskunta tekee tavattoman vähän sivistyksen koko kansalle levittämiseksi.

Kansan suuri enemmistö asetettu raskaan työtaakan alle, että sen on pakko henkisesti surkastua.

Omistavien luokkien etujen mukaista on pitää työntekijöitä pimeydessä, sillä tietämättömämpää laumaa on parempi pitää kurissa.

Sivistyksestä.

Sivistys on tietoa. Se laajentaa henkistä näköalaa.

Sivistys tekee ihmisestä luonnon herran.

Sen avulla muodostetaan yhteiskuntamuodot.

Sivistys hienostaa ihmisluonteen ja kehottaa yhä suurempiin henkisiin ponnistuksiin.

Sivistyksen kautta on työväenluokan vapautus ja uusien yhteiskuntamuotojen luominen käyvä helpommaksi.

Sivistyksen kuitenkin uusiinnuttava siitä kaavamaisuudesta, jossa se rahavallan painostuksesta on.

Kansan laajojen joukkojen sivistyksen kohottamisen kautta tulee mahdolliseksi uuden sivistyssuunnan luominen.

Sosialidemokratia haluaa tehdä sivistyksen kaikkien kansalaisten omaisuudeksi.

Todellinen sivistys, kaikille hyödyllinen ja jokaisen kansalaisen saatavissa oleva sivistys, on tuleva mahdolliseksi vasta sosialidemokratian päämäärien toteuttamisen kautta.

Sivistys on sosialidemokratian taistelusekä samalla myös yksi sen päämäärä.

XIII. SOSIALIDEMOKRATIA, ISÄNMAALLISUUS JA KANSALLISUUS.

Isänmaallisuus keppihevosenä.

1. Porvariston isänmaallisuus.

Porvaristo huutaa isänmaallisuuttaan, mutta se ilmenee aina yksinomaan oman kansan heikompien luokkien sortamisena.

Köyhät usutetaan taisteluun semmoisten etujen puolesta, joita heillä ei ole.

Omistavien luokkien kaiken toiminnan vaikuttimena isänmaan hyväksikin on huolenpito omaisuudestaan.

2. Väärää isänmaallisuutta.

Keinotteluun tottuneet omistavat luokat saavat innostutetuksi kansalaisensa taisteluun sellaisia ihmisiä vastaan, jotka eivät ole koskaan heille mitään pahaa tehneet.

Kaikki hyöty taistelusta lankee omistaville luokille.

3. Militarismin oikea luonne.

Militarismi on porvariston keksintö asemansa pönkittämiseksi.

Seisovan sotajoukon avulla voivat vallanpitäjät harjottaa entistä suurempaa rosvoamista.

Sotaväkeä sanotaan pidettävän maan puolustusta varten, mutta ellei yksikään hautoisi mielessään anastustuumia, olisivat puolustusjoukot tarpeettomia.

Isänmaallisen militarismin taakan saa kansa suurina veroina kantaa.

Rauhanaate.

1. Mitä on rauhanaate?

Se tarkoittaa sotien lopettamista.

Riitakysymykset tulisi ratkaista rauhallista tietä sovinto-oikeudessa.

Se perustuu kaikkien ihmisten sydämen syvyydessä piilevään rauhanrakkauteen.

2. Olisiko se käytännössä mahdollinen toteuttaa?

Kyllä. Koska yksilöt voivat sopia asioitaan tappellematta, niin yhtä hyvin valtiotkin voisivat sen tehdä.

Järjestämällä puolueettomia tuomioistuimia, voitaisiin kaikki kansainväliset asiat ratkaista aivan oikeudenmukaisesti, paljon oikeudenmukaisemmin kuin sotimalla.

3. Mitä olisi siitä hyötyä?

Vältettäisiin suurten armeijain ylläpitäminen.

Säästettäisiin kaikki sotilaslaitoksiin menevät suunnattomat summat.

Estettäisiin verenvuodaukset.

Saataisiin käyttää hyödyllisiin toimiin kaikki se työvoima, joka nyt kasarmeissa majoilee ja saataisiin rauhallisen edistyksen hyväksi uhrata sotilaitoksiin menevät summat.

Tulos olisi sängen suuremmin.

Miten sosialidemokratia edistää rauhanasiaa ja veljestää kansoja.

1. Yhdistämällä köyhälistön.

Osottamalla kapitalismin olevan kaikissa maissa samallaista, kehottaa se köyhälistöä kansainväliseen toimintaan.

Yhteistyön kautta tullaan tuntemaan toisiaan.

Vihamielisyys katoaa sitä mukaa kuin nähdään etujen olevan yhteisiä.

2. Ottamalla rauhanaatteen ohjelmaansa.

Sosialidemokratit työskentelevät suoranaisestikin rauhanaatteen hyväksi, vaatimalla pakollisten sovintotuomioistuinten perustamista ja seisovan sotaväen lakkauttamista.

3. Repimällä kansallisrajoja.

Kansalliset ennakkoluulot eivät sosialidemokratien kesken vallitse. Kaikki tunnustetaan veljiksi, joilla on yhteinen asia ajettavana.

Jokaisen kansan olemassaolo tunnustetaan yhtä tärkeäksi.

Kaikille annetaan tilaisuus kehitykseen omien luontaisten taipumustensa kautta.

4. Maailman rauha ja sosialidemokratit.

Yleinen rauha saavutetaan kansojen veljestyksen kautta. Tällä pohjalla sosialidemokratit työskentelevät.

Sosialidemokrateilla ei ole sodan syytä, kun kukaan ei tahdo toista ryöstää eikä siten kenelläkään ole puolustuksen tarvetta.

Sosialidemokratia yksin kykenee poistamaan

seisovan armeijan, takaamaan maailman rauhan ja tekemään kansat veljiksi.

XIV. SOSIALIDEMOKRATIAN IHAN- TEELLISUUS.

Pyrkiminen tasa-arvoisuuteen.

1. Taloudellinen tasa-arvo.

Sosialidemokratia pyrkii luomaan kaikille kansalaisille yhtä edulliset taloudelliset olot.

Taloudellisten etujen yhtäläisyys asettaa jokaisen tasa-arvoiseen asemaan.

Taloudelliseen tasa-arvoisuuteen pyritään taloudellisen yhteistoiminnan ja valtiollisen taistelun kautta.

2. Henkinen tasa-arvo.

Kaikille tehdään tietojen saanti mahdolliseksi.

Yhteiskunta pakoitetaan jokaiselle jäsenelleen antamaan mahdollisimman laajan sivistyksen.

Sivistyksen yhtäläisyys ja sivistystason yleinen kohoaminen vaikuttaa henkisen eriarvoisuuden poistamiseen.

3. Valtiollinen tasa-arvo.

Kaikille kansalaisille suodaan samat oikeudet.

Jokainen saa samalla tavalla äänensä kuuluville kaikissa yhteiskunnan asioissa.

Syntyperään ja muihin etuihin perustuvien erikoisoikeuksien poistaminen tekee kaikki ihmiset tasa-arvoisiksi jäseniksi valtiossa.

“Kansan tahto korkein laki.”

Miten sosialidemokratia valmistaa tilaisuutta yleämpään elämään.

1. Parantamalla taloudellista asemaa.

Kurjassa taloudellisessa asemassa olevalla ei ole koskaan tilaisuutta nauttia kaikista yhteiskunnan luomista eduista.

Palkka-oloja parantamalla kohottaa sosialidemokratia köyhälistön taloudellista asemaa.

Taloudellisten olojen parantuessa saavat työläiset tilaisuuden parempien etujen nauttimiseen.

2. Antamalla aikaa ja tilaisuutta kehittymiseen.

Sosialidemokratia lyhentää työaikaa.

Lisääntynyt vapaa-aika saadaan käyttää henkiseen kehitykseen.

Suomalla kaikille tilaisuus korkeampaan sivistykseen tekee sosialidemokratia mahdolliseksi ja loman ja kehittyneemmän yhteiskunta-elämän.

3. Nykyisiä omistusoloja muuttamalla.

Rikkaus hyödyttää nyt yksilöjä.

Muuttamalla tuotannon yhteiseksi ja ottamalla tuotantovälineet yhteiskunnalle, saavat kaikki ihmiset hyödyn työstä.

Yhteisomistus luo yhteisyyden tunteen yhteiskunnan jäseniin.

4. Valtiollisen uudistuksen kautta.

Köyhälistön saadessa käsiinsä valtiollisen vallan, luo se kaikille samallaiset olosuhteet.

Yhteiskunnallisen kumouksen kautta uudistuu ei ainoastaan taloudellinen, vaan myös henkinen elämä.

Hän sama?

Sosialidemokratisen yhteiskunnan tunnussana:
na: "Kaikkien työ kaikkien hyväksi."

Opettajalle tarpeelliset kirjat

Opettajan tulee hankkia niin täydellinen valikoima työväenkirjallisuutta kuin mahdollista. Seuraavia kirjoja pitäisi olla:

- Erfurtin ohjelma.
- Märxin taloudelliset opit.
- Yhteiskunnallinen vallankumous.
- Iloinen Englanti.
- Sosialismin historia.
- Sosialidemokratian vuosisata.
- Historiallinen materialismi.
- Omaisuuuden kehitys.
- Ammattiyhdistysliike.
- Alkoholin vaikutukset.
- Alkoholikysymys (ei välttämätön).
- Työväenkysymys (arvostellen käytettävä).
- Sosialismi ja sosialinen liike 19:lla vuosisadalla (samoin kuin edellinen).
- Työmiesten kulutusyhdistyksistä Englannissa.
- Myös muita teoksia voi tarpeen mukaan käyttää.
- Kuvallisia julkaisuja käytettäkään opetustunneilla lapsille havaintovälineinä näytettäväksi.

LIITE

Ihanneliitot Amerikan s. s. osastojen keskuudessa

Edellä olevassa on ihanneliittojen avulla suoritettavaa sosialistista lasten valistustyötä selostettu laajasti ja perusteellisesti. Siinä annettujen ohjeiden mukaisesti ihanneliittoja perustamalla ja niiden mukaisesti toimimalla saadaan lasten valistustyössä varmasti tyydyttäviä tuloksia. Kun kuitenkin Amerikan suomalaisten erikoiset olosuhteet ovat pakottaneet järjestämään sosialistisen lasten valitustyön täkäläisiä oloja enemmän vastaavaksi, on ihanneliittotoiminta myös siitä syystä muodostunut täällä — niissä osastoissa, joissa ihanneliittoja on ollut olemassa — jonkun verran edellä esitetystä poikkeavaksi. Sosialistisen järjestäytymisen alkuaikoina perustettiin täällä osastojen keskuuteen sosialistisia sunnuntaikouluja, vastapainoksi vastustajien samanlaisille kouluille. Niissä on ollut suomenkielen opetus pääasiallisempaan opetusaineena, johtuen tämä luonnollisesti siitä, että lapset täkäläisissä oloissa, englanninkielisiä kouluja käyvinä, eivät ole perehtyneet suomenkieleen. Sosialismin alkeisopetusta kyllä myöskin on annettu sikäli kuin on voitu, mutta kun kieliopeutus on vienyt suurimman osan ajasta, ovat muut aineet pakostakin jääneet taka-alalle. Siten

eivät sunnuntaikoulut ole voineet muodostua tarkotustaan vastaaviksi. Sen lisäksi on sopivien oppikirjojen ja opettajien puute ollut haittana. Sittemmin kun ihanneliittotyö aloitettiin Suomessa ja siitä tänne kulkeutui tietoja, ryhdyttiin täälläkin perustamaan ihanneliittoja sunnuntaikoulujen täydennykseksi. Suomenkielen opetus ja yleensä opetusaineet ovat sen jälkeen jätetyt sunnuntaikouluille, joskin niissäkin edelleen annetaan sosialismin alkeisopetusta ja ihanneliitoissa suoritetaan varsinaisen lasten valistus- ja järjestämistyö. Saadakseen lapset alusta alkaen perehtymään järjestettyyn toimintaan, on ihanneliiton toiminta järjestetty sosialistiosastojen toiminnan pienoiskuvaksi omine virkailijoineen, erikoisine vuorottelevine työ- ja ohjelmakokouksineen ja iltamineen, sekä erikoissääntöineen, pikkuverotuksineen ym. Esiintymisopetukselle ja -harjotukselle, sosialismin alkeisopetuksen ohella, annetaan erikoista huomiota, seuraten jokseenkin samaa menettelytapaa jota edellä olevassa oppaassa on esitetty. Tällainen järjestelmä on näyttänyt innostavan lapsia ja on se koonnut runsaasti oppilaita ihanneliittoon.

Tähän tapaan on järjestetty mm. Fitchburgin s. s. osasto "Saiman" ihanneliiton toiminta. Erikoisen valvojakunta huolehtii sekä sunnuntaikoulun että ihanneliiton toiminnasta, hankkii niihin sopivat opettajat, avustaa opetustoimintaa tarvittaessa, tarkastaa ja valvoo opetusta ja toimii kaikin puolin ihanneliiton ja sunnuntaikoulun edistymiseksi. Miten tšekäläisten ihanneliittojen toimin-

ta muuten on järjestetty, selvinnee seuraavasta sääntöluonnoksesta: (Tässä luonnoksessa mainitaan erikoisista ohjesäännöistä valvojakunnalle ja opettajille sekä järjestyssäännöistä oppilaille. Edellä olevassa oppaassa on jokseenkin tarkotustaan vastaavat ohjesäännöt ja järjestyssäännöt ovat taasen sangen yksinkertaiset. Ne voidaan kussakin ihanneliitossa laatia paikallisia oloja silmällä pitäen.)

... n s. s. osaston ihanneliiton säännöt.

1 §. "...n Ihanneliitto" on nimenä ...n s. s. osaston yhteydessä ja valvonnan alaisena toimivalla ...n suomalaisten työläislasten yhdistyksellä, joka toimii näiden sääntöjen mukaisesti.

2 §. Ihanneliiton tarkoitus on helposti tajuttavassa muodossa opettaa jäsenilleen sosialismia, pitämällä ihanneliitokoulua, jossa annetaan alkeisopetusta suomenkielessä (luku- ja kirjotusharjoituksia), sekä erikoisia ihanneliiton harjotuskokouksia, joissa lapset saavat kykenevien ohjaajien ohjasta kaikenlaisissa kokoustehtävissä ja puheenspito-, lausunto-, kaunoluku-, kirjotus-, laulu- ja yleensä esiintymisopetusta.

3 §. Ihanneliiton jäseniksi otetaan kuuden (6) ja neljäntoista (14) vuoden välillä olevia lapsia, jotka sitoutuvat noudattamaan liiton sääntöjä ja päätöksiä, sekä maksamaan sisäänkirjotusmaksua viisi (5) senttiä ja jäsenmaksua yhden sentin (1) kuukaudessa liiton rahastoon. Neljätoista vuotiaina on ihanneliiton jäsenten yhdyttävä s. s. osastoon jäseniksi, mutta ovat he silti velvolliset toimimaan ihanneliitossa kahdeksantoista vuotiaiksi saakka, jolloin he saavat osaston sääntöjen perusteella täydet jäsenoikeudet.

(Ikäraja voidaan luonnollisesti soveluttaa paikallisten olojen mukaisesti, samoin kuin sisäänkirjoitus- ja jäsenmaksut sekä muutkin tässä sääntöluonnoksessa olevat numerokohtat.)

4 §. Ihanneliiton toimintaa valvoo osaston valitsema, kykenevistä ja asiaan innostuneista jäsenistä kokoonpantu seitsenhenkkinen valvojakunta, joka valitaan osaston puoli-

vuosikokouksissa syksyisin alkavaksi toimintakaudeksi. Valvojakunnan jäsenistä valitaan kolme vakituista, kykenevää tarkastajaa tutkintotilaisuuksia varten, joita toimeenpannaan tarpeen vaatiessa.

Valvojakunnan tehtävänä on:

a) Laatia ihanneliiton toimintasuunnitelma toimintakauden alkaessa ja päättää toimintakausien välisten lomien pituudesta.

b) Ottaa selvää ihanneliiton opettajiksi kykenevistä henkilöistä ja suositella ne osaston kokoukselle, jossa opettajat valitaan.

c) Huolehtia siitä, että opetus vastaa tarkotustaan, ja sitä varten ovat valvojakunnan jäsenet velvolliset vuoronsa perään olemaan läsnä ihanneliiton opetusharjoituksissa; sekä on heidän velvollisuutensa auttaa ihanneliiton opettajia tarvittaessa.

Valvojakunta valitsee keskuudestaan puheenjohtajan, joka johtaa puhetta valvojakunnan omissa ja valvojakunnan ja opettajien yhteisissä kokouksissa, sekä kirjurin, joka kirjottaa pöytäkirjan näistä kokouksista.

Kokouksia pitää valvojakunta tarvittaessa, silloin kun joku valvojakunnan jäsen esittää puheenjohtajalle asian, jonka vuoksi valvojakunnan kokoontuminen on tarpeellinen.

Erikoisia valvojakunnan ja opettajien yhteisiä kokouksia pidetään tarpeen vaatiessa.

5 §. Ihanneliiton opettajat — joita, sikäli kuin mahdollista, on saatava eri opettaja jokaiseen opetus- ja harjoitusaineeseen — valitaan s. s. osaston kokouksessa valvojakunnan esittämistä ehdokkaista. — Kun opettaja haluaa erota toimestaan, on hänen ilmoitettava siitä valvojakunnan jollekin jäsenelle kahta viikkoa aikasemmin, että valvojakunnalla on tilaisuus, opetuksen tulematta häiritä, hankkia toinen opettaja eronneen tilalle. — Jos opettaja ei jostakin syystä ole tilaisuudessa saapumaan opetus- tai harjoitustilaisuuteen, on hänen siitä ilmoitettava jollekin opettajaverilleen, että tämä voi toimia hänen sijaisenaan.

6 §. Ihanneliiton jäsenet, lapset, valitsevat — opettajien ohjausten mukaan — keskuudestaan liiton puheenjohtajan, pöytäkirjurin, jäsenkirjurin, rahastonhoitajan ym. tarpeellisia virkailijoita, joiden toiminta-aika päätetään ihanneliiton kokouksessa.

7 §. Ihanneliiton kokouksia, joista toinen on työ- ja toinen ohjelmakokous, on pidettävä vähintään kaksi (2) kertaa kuukaudessa ja useamminkin, jos jäsenet sen tarpeel-

liseksi näkevät. Työkokouksissa käsitellään liiton sisäisiä asioita, kuten ohje- ja järjestyssääntökysymyksiä ym. sellaisia asioita, ohjelmakokoukset järjestetään samoin kuin s. s. osastojen ohjelmakokoukset.

8 §. Ihanneliitto hankkii itselleen varoja toimeenpanemalla iltamia. Iltamien tuloista luovutetaan yhdeksän kymmenesosaa (9-10) s. s. osastolle ja yksi kymmenes-osa (1-10) ihanneliiton kassaan, jota rahastonhoitaja tallettaa. Tämän kassan tarkotus on innostuttaa lapsia toimimaan oman liittonsa hyväksi, kun he voivat toimia tässä suhteessa itsenäisesti, vaikka vaan näennäisesti, eikä suinkaan todellisuudessa erillään osastosta, sillä kassaa varsinaisesti tallettaa osaston rahastonhoitaja.

9 §. Kaikki ne ihanneliiton jäsenet, jotka esiintyvät ihanneliiton toimeenpanemissa näytelmissä, päästetään vapaasti osaston näytelmäseuran esittämiä näytelmiä katsomaan, tämän kautta oppiaksensa ja saadaksensa lisää innostusta ihanneliiton eteenpäin viennissä.

10 §. Ihanneliiton toimintaa ei lakkauteta niin kauan kuin siinä on vähintään yhdeksän (9) jäsentä, ja on ihanneliiton toiminnan lopettamisessa s. s. osastolla lopullinen päätösvalta.

11 §. Jos ihanneliitto lakkauttaa toimintansa, lankeavat sen mahdolliset rahavarat ja omaisuus s. s. osastolle.

12 §. Paitsi näitä varsinaisia perussääntöjä, on ihanneliiton jäsenillä oikeus kokouksissaan laatia ohje- ja järjestyssääntöjä jäsentensä noudatettavaksi, mutta ne eivät saa olla ristiriidassa näiden perussääntöjen eikä s. s. osaston sääntöjen kanssa.

Samoin voidaan opettajille ja valvojakunnalle laatia, jos tarpeelliseksi katsotaan, erikoiset ohjesäännöt.

13 §. Näitä sääntöjä voidaan muuttaa s. s. osaston vuosij- ja puolivuosis kokouksissa, ja ovat muutosehdotukset esitettävät valvojakunnalle yksi (1) kuukausi ennen sanottuja kokouksia.

SIIRTOLAISUUSINSTITUUTTI
MIGRATIONSIINSTITUTET
Turun Yliopisto
20500 Turku 50 ☎ 17 538

SISÄLLYS:

Ensimmäinen osa. Ohjeita Ihanneliittotyölle.

	Sivu
Ihanneliito-opetuksen tarkoitus	5
Ihanneliiton perustaminen	8
Ihanneliiton toimikunta	11
Ihanneliiton ja sen toimikunnan ohjesäännöt	14
Ihanneliiton opettajat	19
Ihanneliittokokous	21
Juhlat ja huvit	26
Ihanneliittoharrastuksen vireillä pitäminen	29

Toinen osa. Aineistoa opettajille.

I. Alkeissilmäys vallitseviin yhteiskunta-oloihin ..	33
II. Tuotannon kehitys. — Elämä luonnonkansain keskuudessa. — Läänityslaitos. — Käsiteollisuus ja manufaktuuri. — Suurtuotanto. — Eri luokkain asema suurtuotantoon nähden	34
III. Kapitalistinen järjestelmä. — Miten rikkaus syntyy. — Mikä on työntekijäin, mikä työnantajaluokan asema. — Valtio. Hallitusmuodot. — Mitä on kansanvalta	42
IV. Sosialistinen tuotanto. — Omistussuhteet sen valitessa. — Mitkä epäkohdat ovat sen mukana poistuneet	46
V. Muutamia suurmiehiä. — Saint Simon. — Charles Fourier. — Robert Owen. — Karl Marx. — Ferdinand Lassalle	48
VI. Kristillinen kommunismi. — Millaisena se esiintyi. — Kristillisen kommunismin heikkoudet ...	54
VII. Historiallinen materialismi. — Mitä historiallinen materialismi opettaa. — Mitkä seikat vaikuttavat olojen muuttumiseen	56
VIII. Yhteiskunnallisia parannuskysymyksiä. — Asunto-olot. — Työpäivän lyhennys. — Työpalkka. — Suojeluslait. — Verotusuudistus. — Vanhuuden- ja työkyvyttömyysvakuutus	59

IX. Sosialidemokratia taistelumuotoja. — Valtiollinen järjestäytyminen. — Ammatillinen taistelu ..	66
X. Sosialidemokratia ja raittiusliike. — Väkijuomista yleensä. — Alkoholin vaikutus ihmisen elimiin. — Alkoholin vaikutus henkisiin kykyihin ja perinnöllisyyteen. — Alkoholin vaikutus kotiin ja yhteiskuntaan. — Suhteemme alkoholikysymykseen	68
XI. Osuustoiminta. —Osuustoiminnan luonne.—Osuustoiminta köyhälistön taisteluaseena	73
XII. Sosialidemokratia ja siveys. — Tietämättömyyden syitä. — Sivistyksestä	75
XIII. Sosialidemokratia, isänmaallisuus ja kansallisuus. — Isänmaallisuus keppihevosenä. — Rauhanääte. — Miten sosialidemokratia edistää rauhanasiaa ja veljestää kansoja	77
XIV. Sosialidemokratian ihanteellisuus. — Pyrkiminen tasa-arvoisuuteen.— Miten sosialidemokratia valmistaa tilaisuutta ylevämpään elämään	82
Opettajalle tarpeelliset kirjat	82

Liite.

Ihanneliitot Amerikan s. s. osastojen keskuudessa	85
Sääntöluonnos	87

Lasten näytelmäkirjallisuutta

Columbian kukkatarha

Näytelmä lapsille.

Henkilöt: Columbia, joka huolehtii kukista; Kapitalisti, joka kastelee kukkia; Porvarilehti, joka valehtelee; Pappi, joka rukoilee kukkien puolesta; Työ, joka pelastaa ne; Sosialismin hengetär, joka vapauttaa kukat; Sos. lastenkouluoppilas, joka herättää Työn.

Hinta 25c.

Onnen tie

Näytelmä kahdessa näytöksessä.

Henkilöt: Agatha, rikkaan tytär; Geraldine, toinen rikkaan tytär; Sanni, köyhän tytär; Ruth, Agathan täti. Hengettäret: Kuningatar, Virvatuli, Päivänpaiste, Kastehelmi, Kultakuori. Haltijattaret: Surumieli, Levottomuus, Harmi. Muita henngettäriä ja haltijattaria.

Hinta 25c.

Kunnan elätti

Kirj. HELMI VILEN.

Henkilöt: Talon emäntä; Heikki, 14-vuotias talon poika; Alma, 12-vuotias talon tyttö; Maiju, 12-vuotias kunnan elätti; Heta, Maijun äiti.

Hinta 25c.

Saatavana kirjakaupoista:

**Raivaaja, Fitchburg, Mass.
Työmies, Superior, Wis.
Toveri, Astoria, Ore.**

SIICHTOLAISUUSINSTITUUTTI
MIGRATION SINSTITUTET
Turun Yliopisto
20500 Turku 50 ☎ 17536

Nouseva kosto

Lasten näytelmä kahdessa näytöksessä.

Kirj. PAUL SUORSA.

Henkilöt: August, lakossa oleva työläinen; Bertha, 12-vuotias, Sigrid, 9-vuotias, Maiju, 6-vuotias ja Jussi, 10-vuotias, hänen lapsiansa; Toivo, Henrik, Katri, lakkolaisten lapsia; Kaapro, Kustaa, Jaakko, Pekka, lakkolaisia.

Hinta 25c.

Paikkaajat

Näytelmä kymmenelle lapselle.

Henkilöt: Kapitalistinen järjestelmä; Sosialistinen yhteiskunta; Kahdeksan lasta.

Sankarit

Kolmen poikasen vuorokeskustelu.

Henkilöt: Riku, Harri, Will.

Hinta 25c.

Saatavana kirjakaupoista:

Raivaaja,

Fitchburg, Mass.

Työmies,

Superior, Wis.

Toveri,

Astoria, Ore.

SIIRTOLAISUUSINSTITUUTTI
MIGRATION INSTITUTE

Turun Yliopisto
20500 Turku 50-17 536

